

Sammanträde för Socialnämnden

Tid tisdagen den 9 april 2024 kl. 13:15

Plats Kommunhuset - Nossan

Direkt efter mötet sker sammanträde för styrelsen för Samfond 2

Carina Fredriksen
Ordförande

Magnus Lennartsson
Förslag på justerare

Markus Larsson
Sekreterare

Tid	Ärende	Diarienummer
13.15	Sammanträdetts öppnande Föredragande	
	Upprop Föredragande	
	Val av justerare och tid för justering Föredragande	
1. 13.20	Förändring av dagordningen Föredragande: Ordföranden	SN-3336
2. 13.25	Förvaltningen informerar Föredragande: Socialchef	SN-3337
3. 13.35	Hyressättning Bostad med särskild service enligt LSS Kv Lyckan Föredragande: Verksamhetschef	SN-2024-00055
4. 13.45	Revidering av nämndens delegationsordning Föredragande: SAS	SN-2024-00037

	Tid	Ärende	Diarienummer
5.	13.55	Riktlinje - Handläggning av dödsboärenden Föredragande: SAS	SN-2024-00051
6.	14.00	Riktlinje - Ekonomiskt bistånd Föredragande: SAS	SN-2024-00052
7.	14.05	Riktlinje - Handläggning inom barn och familj Föredragande: SAS	SN-2024-00053
8.	14.15	Lex Sarah Föredragande: SAS	SN-3338
9.	14.25	Återrapport från kontaktpolitiker Föredragande: Ordförande	SN-3339

Anmälda meddelanden 2024-04-09

Anmälda delegationsbeslut 2024-02-01—2024-03-31
Redovisas på sammanträdet

Hyressättning Bostad med särskild service enligt LSS Kvarteret Lyckan

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår Socialnämnden att besluta om en hyressättning av lägenheterna på gruppboenden i kvarteret Lyckan om 1873kr/kvm/år i enlighet med marknadsmässiga hyror. Månadshyran på nya gruppboenden i Kvarteret Lyckan uppgår då till 7650kr/månad.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har inför uppstart av ny gruppboende enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i kvarteret Lyckan genomfört en kartläggning och tagit fram ett förslag på en hyressättning för de nya lägenheterna.

Det är socialnämnden som beslutar om hyresnivån på både särskilt boende för äldre (SÄBO) och för boende inom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), då det är socialnämnden som står som hyresvärd.

Bakgrund

Socialförvaltningen har inför uppstart av nya gruppboenden i kvarteret Lyckan genomfört en kartläggning och tagit fram ett förslag på en hyressättning för de nya lägenheterna.

Förvaltningen har utgått från rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt andra kommuners kartläggning av hyressättning. Det är socialnämnden som beslutar om hyresnivån på SÄBO och boende inom LSS bostad med särskild service då det är socialnämnden som står som hyresvärd. Förvaltningen utgår från tidigare domar om vilket lagrum som ligger till stöd för hur hyresnivån beslutas.

Regelverk hyressättning

Genom Bostadsdomstolens beslut 1994-04-14 (RBD 1994:8) klarlades att hyreslagen (12 kap. jordabalken) är tillämplig vid upplåtelse av enkelrum i särskilda boendeformer där avgift uttas för boendet. Detta trots att boendet är förenat med omfattande vård och service. Den boendeavgift kommunen tar ut skall därför fastställas enligt hyreslagens regler.

Fastställande av hyra genom överenskommelse

Enligt hyreslagen är grundtanken att hyresvärden och hyresgästen skall komma överens om hyrans storlek. Om parterna inte kommer överens kan hyresnämnden fastställa hyran till skäligt belopp.

Enl. Jordabalken kap 12 §55 står avseende hyressättning: "för att se om den föreslagna hyran är *skälig* görs en jämförelse med hyran för lägenheter som med hänsyn till bruksvärdet är jämförliga. Jämförelsen ska enligt andra stycket i första hand göras med lägenheter som ägs av allmännyttiga bostadsföretag."

Tillgång till gemensamhetsutrymmen får beaktas

Tillgång till gemensamma utrymmen får beaktas och värdesättas enligt bruksvärdesreglerna, dvs. de kan påverka hyran utifrån deras värde för den boende. Enligt HFD föreligger inget hinder mot att kommunen i förhandlingar om hyresnivån beträffande bostad med särskild service enligt LSS har som utgångspunkt att hyressättningen bör påverkas av det värde tillgången till gemensamhetsutrymmet utgör för bostaden¹

Hyresnämndens skälighetsprövning

Om hyresvärden och hyresgästen inte kan komma överens om hyrans storlek skall hyran fastställas till skäligt belopp. Hyran är inte att anse som skälig om den är påtagligt högre än hyran för lägenheter som med hänsyn till bruksvärdet är likvärdiga. Vid prövningen skall främst beaktas hyran för lägenheter i hus som ägs och förvaltas av allmännyttiga bostadsföretag. Om jämförelse inte kan ske med lägenheter på orten, får i stället beaktas hyran för lägenheter på en annan ort med jämförbart hyresläge och i övrigt likartade förhållanden på hyresmarknaden. (SKR Cirkulär nr: 1995:79)

I senare ärenden har hyresnämnden konstaterat att det kan vara svårt att finna godtagbara jämförelselägenheter när det gäller hyressättning av ett särskilt boende. För kategoriboende av olika slag har följande hyresrättsliga principer fastslagits. Å ena sidan skall som lägenhetsyta endast räknas den yta som hyresgästen disponerar ensam, och å andra sidan kan tillgången härutöver till gemensamma ytor och funktioner höja bruksvärdet inte i obetydlig mån. Gemensamma ytor bör därvid inte prissättas lika högt som de ytor som ingår i själva lägenheten. Förmånen att ha specialsäng, larm m.m. i kategoriboendet verkar självfallet i hyreshöjande riktning. Närhetsfaktorn och trygghetsfaktorn måste vidare få påverka hyrans storlek, eftersom de utgör grunden för att överhuvudtaget inrätta ett särskilt boende. (SKR Cirkulär 2002:54)

Regler för avgifter

Regler i LSS styr när avgifter får tas ut

I förarbetena till LSS uttalas att en viktig handikappolitisk princip är att människor inte ska ha merkostnader på grund av funktionshinder. Tanken är att ett omfattande stödbehov på grund av funktionshinder inte ska medföra en lägre levnadsstandard än den som gäller för personer utan motsvarande behov.²

Avgifter eller ersättning för kostnader får därför inte tas ut för insatser enligt LSS utom i de fall som anges i 18–20 §§187. Det är framför allt kommunens möjlighet att ta ut avgifter enligt 19 § LSS som berör boende i bostad med särskild service för vuxna.

Avgifterna får bara tas ut av personer med viss inkomst

Avgifterna får tas ut av personer som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek. Det innebär att avgifter även får tas ut av personer som exempelvis har arbetsinkomst, sjukpenning, kapitalinkomster eller en

¹ s.58 Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS Socialstyrelsen 2018

² s.55 Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS Socialstyrelsen 2018

kombination av olika slags inkomster, som i storlek kan jämföras med de inkomster som räknas upp i lagen.³

Avgifterna ska vara skäliga

De avgifter som tas ut måste vara skäliga och får inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.⁴

Minimibelopp för enskild att ha kvar per månad år 2024 enligt socialtjänstlagen (SoL): 7062kr/månad⁵

Inkomstberäkningar

Riksdagen beslöt den 14 november om nya regler för avgifter för äldre- och handikappomsorgen (prop. 2000/01:149 och socialutskottets betänkande 2001/2002: SoU3, SFS 2001:847).

I propositionen sägs att bostadsbidrag och särskilt bostadstillägg ska anses som inkomst. Enligt den praxis som har utvecklats i kommunerna utgår man idag vid beräkning av avgiften ifrån att den enskilde söker dessa bidrag. SKR utgår också ifrån att kommunen i fortsättningen kan räkna med bostadsbidrag och bostadstillägg vid inkomstberäkningen oavsett om den enskilde söker sådana bidrag eller inte. (SKR Cirkulär 2001:149)

Kommuner har inte rätt att subventionera hyrorna för en specifik målgrupp, då de ska tillämpa självkostnadsprincipen för hyran vid särskilda boenden. En underprissättning vore gynnande av enskild och är därmed inte tillåtet. (www.skr.se/ekonomiblogg)⁶

Jämförelser

Förvaltningen har inhämtat kostnadsuppgifter från det kommunala bostadsbolaget samt efterfrågat hyressättning i närliggande kommun för att kunna föreslå en hyressättning likvärdig för en hyra för boende på orten i Herrljunga.

Bostäder i det kommunala bostadsbolaget byggda mellan 2016 - 2023 har ett kvadratmeterpris på 1400 - 1650 kr/m²/år. Förvaltningen har i sitt förslag beräknat kvadratmeterytor, både på lägenhetens egna och på de gemensamma utrymmena.

Avseende avgift/hyra för de gemensamma ytorna i bostad med särskild service grupp bostad 9§9 LSS har grannkommuner valt olika sätt att hantera det. Någon

³ s.56 Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS Socialstyrelsen 2018

⁴ s.56 Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS Socialstyrelsen 2018

⁵ Det minimibelopp som gäller för ensamstående ska, om inte annat följer av 8 kap. 8 § SoL, alltid utgöra per månad, lägst en tolfedel av 1,4789 gånger prisbasbeloppet. För år 2024 motsvarar det 7 062 kronor per månad. Hämtat 240315 Socialstyrelsens hemsida: [Boende och stöd för äldre - Socialstyrelsen](#)

⁶ Hämtat 230911

<https://skr.se/skr/tjanster/bloggarfranskr/ekonomibloggen/artiklar/hyrornainomaldreomsorge nmastesesiettsammanhang.56638.html>

kommun tar inte ut någon avgift alls och någon kommun har satt ett medelpris på hyran där samtliga ytor räknas med.

I kommunens övriga två boenden enligt LSS, en servicebostad samt en gruppbostad tas idag inga avgifter ut för de gemensamma ytorna.

Konsekvenser

Förslag på hyresnivå

Förvaltningen har beaktat att flertalet av de som bor i bostad med särskild service saknar förvärvsinkomst. Förvaltningen har tagit fram två räkneexempel på vad en person inom målgruppen kan ha för avgiftsutrymme. Då flertalet av personerna som bor i bostad med särskild service oftast erhåller aktivitets- eller sjukersättning som huvudinkomst är förvaltningens förslag att inte ta ut hyresavgift för de gemensamma utrymmena på gruppboenden.

Förvaltningen föreslår utifrån jämförelser på orten samt med närliggande kommuner att anta en hyressättning som grundar sig på kvadratmeterpriset 1873 kr/kvm/år för en lägenhet i enlighet med marknadsmässiga hyror och att inte räkna med kostnader för de gemensamma ytorna i lägenhetshyran.

Priset är grundat på vad en nyproducerad lägenhet på orten kostar samt utifrån jämförelse med hyror i närliggande kommuner.

Räkneexempel 1 hyreslägenhet á 49kvm inkomst sjukersättning

Kostnader och intäkter:

Lägenhet/boyta: 1 873 kr/kvm/år

Levnadskostnader⁷:

Hushållsgemensamma kostnader mindre tätort en person: (förbrukningsvaror, hemutrustning, medier, hushållsel VA mm): 3600kr

Individuella kostnader 26-49år: 2370kr

Livsmedelskostnader (om all mat lagas hemma inklusive lunch) 31-60år: 3710kr

Totalkostnad/utgifter: 9680kr/månad

Hyreskostnad:

Lägenhet på 49 kvm grundläggande månadskostnad på 7650kr.

Bostadstillägg⁸- 6650kr/månad

Kvar för enskild att betala avseende hyra: 1000kr/månad

Inkomst

Inkomst beräknat på om du är över 30år och har arbetet väldigt lite eller inte alls:

Sjukersättning: 13 275kr/mån⁹

⁷ Meddelandeblad Nr 9/2023 Socialstyrelsen Konsumentverkets referensvärden.

⁸ Försäkringskassans hemsida hämtat 240315 [Så här beräknas bostadstillägg - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](#)

⁹ Försäkringskassans hemsida hämtat 240315 [Sjukersättning vid stadigvarande nedsatt arbetsförmåga - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](#)

Kvar efter hyresinbetalning: 12 275kr (13275-1000= 12275kr)

Kvar efter utgifter levnadskostnader: 2595kr/månad (12275-9680=2595)

Tillgång till gemensamhetsutrymmen får beaktas

Tillgång till gemensamma utrymmen får beaktas och värdesättas enligt

bruksvärdesreglerna, dvs. de kan påverka hyran utifrån deras värde för den boende. Enligt HFD föreligger inget hinder mot att kommunen i förhandlingar om hyresnivån beträffande bostad med särskild service enligt LSS har som utgångspunkt att hyressättningen bör påverkas av det värde tillgången till gemensamhetsutrymmet utgör för bostaden.¹⁰

Räkneexempel 2 inklusive gemensamhetsytor

Om avgift för gemensamma ytor tas ut utifrån beräkning enligt ovan det vill säga vad värdet av de gemensamma ytorna tillför och utifrån hur kommunen belagt kostnad för de gemensamma ytorna i nybyggt särskilt boende för äldre blir hyran för en lägenhet på Lyckans gruppboestad: 10905kr/månad.

Korridor, kontor samt städutrymmen ingår ej i den enskildes hyreskostnad.

Kostnader och intäkter:

Lägenhet/boyta: 1 873 kr/kvm/år

Lägenhet Lyckans gruppboestad 49 kvm grundläggande månadskostnad: 7650kr.

Kostnad gemensamma ytor: 1395kr/kvm/år

Kostnad för lägenhet Lyckans gruppboestad inklusive gemensamhetsytor:
3255kr/månad

Totalhyra Lyckans gruppboestad: 10905kr/månad

Bostadstillägg: -6650kr/månad

Kvar för enskild att betala avseende hyra: 4255kr

Återstående belopp kvar av sjukersättning efter hyresinbetalning: 9020kr

Totala utgifter avseende levnadskostnader: 9680kr

Resterandebelopp kvar för enskild: -660kr

Hyresrättsliga regler

Hyrorerna erläggs månaden efter och räknas upp på årsbasis enligt index.

Vid utflyttning och uppsägning gäller sedvanliga regler enligt hyreslagen men enskilda överenskommelser kan göras med hyresvärd.

Följande lagstiftningar har beaktats:

¹⁰ s. 58 Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS Socialstyrelsen 2018

Jordabalken (1970:994) (alltjämt Hyreslagen)

Socialtjänstlagen (2001:453)

Lag som stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)

Följande skrifter har använts som referensmaterial:

Cirkulär SKR

Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS Socialstyrelsen (2018)

Meddelandeblad Socialstyrelsen Nr9/2023

Försäkringskassans hemsida

Socialstyrelsens hemsida

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet.

Jennie Turunen
Verksamhetschef Socialt stöd

Revidering av nämndens delegationsordning

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner och antar socialnämndens delegationsordning med föreslagna tillägg och revideringar.

Sammanfattning av ärendet

1 april 2024 träder en ny lag i kraft, lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende. Utöver den nya lagen har de nya bestämmelserna även inneburit vissa förändringar i andra lagar, så som socialtjänstlagen (SoL). I samband med att denna större revidering av delegationsordningen skulle göras, har förvaltningen gjort en översyn av hela dokumentet.

Revideringar och tillägg

Byte av dokumentnamn

Socialnämndens delegationsordning har tidigare haft dokumentnamnet "delegeringsordning". Tidigare har båda begreppen förekommit i olika kommuner, men "delegationsordning" är den terminologi som är mest vedertagen. Förvaltningen föreslår att dokumentnamnet ändras.

Revideringar under avsnitt "Allmänt om delegering"

Förvaltningen föreslår att verksamhetschef för individ-och familjeomsorgen (IFO) ska ges rätt att vidaredelegera enligt vad som angivits i delegationsordningen gällande beslut som delegerats delegat inom verksamheten IFO. Det finns ett behov av denna form av vidaredelegering idag.

Tidigare har vilka kommunen har avtal med specificerats i detta avsnitt, utifrån att vissa beslut är externt delegerade till dessa personer enligt avtal. Då avtal kan komma att ändras, är förvaltningens förslag att avtalen inte närmare specificeras i delegationsordningen som sådana.

Tillägg av avsnitt 5 – lag om placering av barn i skyddat boende

Tillägg av avsnitt utifrån ny lagstiftning 1 april 2024. Beslutsrätt i dessa ärenden liknar till viss del lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Tillägg under avsnitt 2

Tillägg punkt 2.21, gällande yttranden till Skatteverket enligt 17 a § Folkbokföringslagen.

Revidering av punkt 2.5, förtydligat delegat i de fall beslut är fattade genom så kallad kompletterande beslutsrätt.

Revidering under avsnitt 3 samt avsnitt 11

Revidering av punkt 3.6 samt punkt 11.3 som rör upprättande av kvalitetsberättelse samt patientsäkerhetsberättelse. Revideringen avser anteckning som tillhör punkten, där det tydligare framgår att från 2023 är dessa berättelser ett gemensamt dokument under benämningen kvalitets-och patientsäkerhetsberättelse. SAS och MAS är fortsatt delegat för sina respektive delar i det gemensamma dokumentet.

Revidering under avsnitt 4 samt tillägg under avsnitt 17

Revidering av punkt 4.35, 4.35 a samt 4.36. Revideringen avser anteckning som tillhör punkterna. Enligt 3 kap. 3 a § SoL krävs socionomexamen *eller* annan

relevant examen på minst grundnivå i högskolan för att få ta beslutet. Tidigare har det i anteckningen framgått att socionomexamen har krävts.

Revidering av punkt 4.18. I samband med den nya lagstiftningen får endast boenden med tillstånd från IVO benämnas som "skyddat boende". Detta har tidigare varit ett begrepp som omfattat många olika former av boenden. Flera olika boendeformer kan komma att vara aktuella i ärenden rörande våld i nära relation, punkten har reviderats för att omfatta samtliga boendeformer.

Tillägg av punkt 17.7, som avser bedömning av huruvida utbildning är tillräcklig för att anses vara "annan relevant examen på minst grundnivå på högskolenivå" enligt 3 kap. 3 a § SoL. Förslag är att anställande chef är delegat i dessa ärenden.

Revidering utifrån beslut kring kontaktpersoners arvode och omkostnader, samt verkställande av kontaktpersonsbeslut

I socialförvaltningen arbetar en tjänsteperson inom socialt stöd med att rekrytera kontaktpersoner, samt besluta om arvode och omkostnader. Innan denna omorganisation ansvarade handläggare för detta. Förvaltningen har uppmärksammat att vissa punkter i delegationsordningen inte uppdaterats i samband med detta förändrade arbetssätt, och i andra punkter har delegat varit enhetschef inom socialt stöd.

Revidering av punkt 4.24, punkten delas upp i två då handläggare fortsatt ansvarar för kontaktfamiljer enligt 3 kap 6 § SoL. I punkt 4.25 föreslår förvaltningen att Administratör Socialt stöd är delegat för beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson enligt riktlinje, enhetschef Socialt stöd utöver riktlinje. Revidering av delegat föreslås även under punkt 4.57, 9.9, 9.11 samt 10.25.

Tillägg och revidering under avsnitt 9

Tillägg av punkt 9.12 I vissa fall verkställs beslut om korttidsvistelse utanför hemmet enligt 9 § 6 LSS i stödfamilj. Det är enhetschef Socialt stöd som ansvarar för beslut om arvode och omkostnadsersättning i dessa fall.

Revidering av punkt 9.7. Justering av referering till paragraf, från 4 kap 1 § SoL till 4 kap 2 § SoL. Detta rör omkostnader för ledsagarservice enligt LSS.

Mindre revideringar

Avsnitt 8, punkt 8.1 anteckning, benämning på protokoll har ändrats från "S-protokoll" till "U-protokoll".

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2024-03-19

Socialnämndens delegationsordning

Paula Wolffsohn
SAS/Kvalitetsstrateg

DIARIENUMMER:

FASTSTÄLLD: 2013-02-12

VERSION: 23

SENAST REVIDERAD: SN §

GILTIG TILL: --

DOKUMENTANSVAR: Socialchef

Delegationsordning

Socialnämnden

Beslutsinstans: Socialnämnden

Dokumentet gäller för: Hela socialförvaltningen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Allmänt om delegering	2
Förkortningar	2
1. Allmänna ärenden	4
2. Överklaganden, yttranden och anmälningar till domstol, åklagarmyndighet och andra myndigheter	5
3. Övrigt	9
4. Individ-och familjeomsorg	10
5. Lag om placering av barn i skyddat boende	21
6. Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)	23
7. Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)	28
8. Föräldrabalken (FB)	29
9. Stöd och service till vissa funktionsnedsatta	33
Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	33
10. Omsorg om äldre personer och vissa personer med funktionsnedsättning (ej LSS)	38
Socialtjänstlagen (SoL)	38
11. Kommunal Hälso-och sjukvård	43
Patientsäkerhetslagen och hälso-och sjukvårdslagen	43
12. Färdtjänst och riksfärdtjänst	44
Lag om färdtjänst och lag om riksfärdtjänst	44
13. Alkohollagen SFS 2010:1622	45
Stadigvarande serveringstillstånd	45
Tillfälligt serveringstillstånd	45
Övrigt	46
Övriga yttranden	47
14. Lagen om tobak och liknande produkter (LTLP)	48
15. Lag om handel med vissa receptfria läkemedel	49
16. Lag om tobaksfria nikotinprodukter (LTN)	50
17. Personal	50
18. Ekonomi	52
19. Upphandling/Avtal/Inköp	52
20. Lokalplanering och lokalanvändning	55

Allmänt om delegering

Ett delegeringsbeslut är ett självständigt beslut i myndighetens namn. De flesta delegeringsbeslut kan överklagas. Nämnden kan inte ändra eller upphäva ett beslut som fattats med stöd av delegering. Nämnden kan däremot när som helst återkalla delegeringen, generellt eller bara i ett särskilt ärende.

Delegeringsrätten omfattar inte ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Den i delegeringsordningen angivna delegaten är den lägsta nivån. Delegaten kan avstå från att fatta beslut och överordnad chef har då rätt att fatta beslutet. Överordnad chef har också rätt att fatta beslut när delegat är ledig.

Delegeringsbeslut ska undertecknas av delegaten, som också ansvarar för expediering och verkställighet. Besluten ska anmälas till socialnämndens nästkommande sammanträde, vilket huvudsakligen sker genom rapporter/förteckningar över besluten.

Ett delegeringsbeslut kan bara fattas inom given ekonomisk ram.

Förvaltningschefen har rätt att vidaredelegera enligt vad som angivits i delegeringsordningen. Verksamhetschef för individ- och familjeomsorgen (IFO) har rätt att vidaredelegera enligt vad som angivits i delegationsordningen gällande beslut som delegerats delegat inom verksamheten IFO. Ingen annan delegat har rätt att vidaredelegera.

Bestämmelser om delegering finns i kommunallagen och socialtjänstlagen.

Enligt 9 kap 37 § Kommunallagen kan en nämnd delegera uppgifter till tjänstepersoner i annan kommun. Delegeringen regleras via avtalssamverkan. Detta innebär att vissa beslut är externt delegerade till tjänstepersoner i kommuner som Herrljunga har avtal med.

Förkortningar

Förkortningar på delegater och verksamheter

A	Assistent, administratör, socialadministratör
A SocSt	Administratör socialt stöd
Bist	Bistånd
EC	Enhetschef
FC	Förvaltningschef
HL	Handläggare (Delegering gäller för handläggare inom resp. område)
HSL	Hälso-och sjukvård
M	Myndighet
MAS	Medicinskt ansvarig sjuksköterska
OF	Omsorg kring personer med funktionsnedsättning
SKR	Sveriges kommuner och regioner
SN	Socialnämnd
SNMU	Socialnämndens myndighetsutskott
SocS	Socialsekreterare
Ssk	Leg. Sjuksköterska
SocSt	Socialt stöd
SAS	Socialt ansvarig socionom

Uha	Upphandlingsansvarig
VC	Verksamhetschef
VO	Vård och omsorg

Förkortningar på lagar, författningar och förordningar

SoL	Socialtjänstlagen
LSS	Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
SFB	Socialförsäkringsbalken
LVU	Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga
LVM	Lag om vård av missbrukare
FB	Föräldrabalken
FOL	Folkbokföringslag
SoF	Socialtjänstförordningen
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
PSL	Patientsäkerhetslagen
TF	Tryckfrihetsförordningen
OSL	Offentlighets- och sekretesslag
KL	Kommunallag
FL	Förvaltningslag
BrB	Brottsbalk
LuL	Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
KörkF	Körkortsförordning
ÄB	Ärvdabalken
ÄktB	Äktenskapsbalken
BL	Begravningslagen
SKL	Skadeståndslagen
AL*	Arkivlagen
AL*	Alkohollagen
LTN	Lag om tobaksfria nikotinprodukter
LNT	Lagen om nikotinfria produkter
LTLF	Lagen om tobak och liknande produkter

*samma förkortning

Övriga lagar:

Lag om placering av barn på skyddat boende

Lag om offentligt biträde

Förordningen om offentligt biträde

Namnslagen

Läkemedelsförordningen

Smittskyddslagen

Lag om särskild personutredning i brottsmål

m.m

Rutin – anmälan, urval och redogörelse av delegeringsbeslut till socialnämnden

Beslut fattade av ordföranden, vice ordföranden, tredje beslutsfattare eller socialnämndens myndighetsutskott	Anmäls varje socialnämnd
Beslut fattade av förvaltningschef, verksamhetschef och enhetschef	Anmäls varje socialnämnd
Beslut fattade av medicinskt ansvarig sjuksköterska	Anmäls varje socialnämnd
Beslut fattade av socialt ansvarig socionom	Anmäls varje socialnämnd
Beslut fattade av handläggare	Anmäls varje socialnämnd

1. Allmänna ärenden

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
1.1	Beslut i ärenden som är så brådskande att nämndens eller utskottets beslut inte kan avvaktas	7 kap 39 § KL	Ordförande	Vid ordförandes frånfälle är i första hand vice ordförande ersättare, och vid dennes frånfälle övergår ansvaret till den av nämnden utsedde tredje beslutsfattare
1.2	Beslut om att helt eller delvis avslå enskilds framställan om utlämnande av allmän handling eller beslut att lämna ut allmän handling med förbehåll som inskränker den enskildes rätt att röja innehållet eller annars förfoga över handlingen	TF och OSL	HL, SSK eller EC i aktiva ärenden SAS i avslutade ärenden enl. SoL och LSS MAS i avslutade ärenden enl HSL	I samråd med VC

			VC i övriga ärenden	
1.3	Beslut att lämna ut uppgifter ur personregister till statliga myndigheter i forskningssyfte	12 kap 6 § SoL	VC	Ersättare VC för området

2. Överklaganden, yttranden och anmälningar till domstol, åklagarmyndighet och andra myndigheter

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
2.1	Beslut om att föra talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	10 kap 2 § SoL	FC	Kan vidaredel. enligt 7 kap 6 § KL Behöver ej anmälas till nämnd
2.2	Utseende av ombud att föra nämndens talan	10 kap 2 § SoL	FC	Kan vidaredel. enligt 7 kap 6 § KL Behöver ej anmälas till nämnd
2.3	Överklagan och yrkande om inhibition när förvaltningsrätt eller kammarrätt ändrat nämndens beslut och detta beslut ursprungligen fattats av delegat samt angivande av yttrande i SoL-, LVU-, LVM- och LSS-ärenden där ursprungsbeslutet är fattat av delegat	10 kap 1-2 §§ SoL 5 kap 2 §, 6 kap 37 §, 38 §, 7 kap 5 §, 9 kap 31 § KL och 36 §, 27 § LSS	Delegat i ursprungsbeslutet	
2.4	Omprövning av beslut	37, 38 §§ FL	Delegat i ursprungsbeslutet	

2.5	<p>Beslut i myndighetens prövning att överklagande skett i rätt tid och avvísning av överklagande som kommit in för sent.</p> <p>Om överklagat beslut har fattats av SN, SNMU eller genom kompletterande beslutsrätt.</p>	45 § FL	<p>Delegat i ursprungsbeslutet</p> <p>FC/VC/EC/HL</p>	
2.6	Beslut att sekretessbelägga anmälan eller annan utsaga från enskilda	25 kap 5 § OSL	EC	
2.7	Överklagande, yrkande om inhibition samt yttrande till förvaltningsrätt och kammarrätt i ärende gällande färdtjänst eller riksfärdtjänst där ursprungsbeslutet fattats av delegat	16 § LF, 2 § LRF	Delegat i ursprungsbeslutet	
2.8	Avvisande av ombud	14 § FL	EC	
2.9	Yttrande till allmän domstol när den som begått brottslig gärning kan bli föremål för LVM-vård	31 kap 2 § 1 st BrB	EC	
2.10	Yttrande till åklagare vid åtalsprövning	46 § LVM	EC	
2.11	Yttrande till Åklagarmyndigheten	11 § 1 st LuL	EC	
2.12	Yttrande till åklagare med anledning av eventuell utredning beträffande den som är under 15 år	31, 32 §§ LuL	EC	

2.13	Yttrande till åklagare om förande av bevistalan	37 § LuL	HL	
2.14	Ansökan om offentligt biträde	3 § Lagen om off bitr	HL	
2.15	Yttrande över ansökan om rättshjälp genom offentligt biträde samt yttrande över kostnadsräkning	7 § Förordning om offentligt biträde 3 § Lagen om offentligt biträde	EC	
2.16	Yttrande enligt namnlagen	45, 46 §§ Namnlagen	HL	
2.17	Yttrande i körkortsärende	3 kap 8 § och 5 kap 2 § Körkorts-förordningen	HL	
2.18	Yttrande till Hemvärnet	Enligt Hemvärnsförordningen (1997:146) 5 § samt SKR Cirkulär 2003:30	A	
2.19	Yttrande till Pliktverket	Enligt 2 kap 4 § lag om totalförsvarsplikt	A	
2.20	Yttrande till passmyndighet vid utfärdande av pass utan vårdnadshavares medgivande	3 § Passförordningen	HL	
2.21	Yttrande till Skatteverket	17 a § Folkbokföringslagen	EC	
2.22	Yttrande i ärende om förordnande av god man	11 kap 16 § FB	HL	

	eller förvaltare för någon som har fyllt 16 år			
2.23	Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	6 kap 9 § Smittskyddslagen	HL	
2.24	Anmälningsskyldighet enligt smittskyddslagen	6 kap 12 § Smittskyddslagen	HL	
2.25	Dödsboanmälan	20 kap 8 a § ÄB	A	
2.26	Yttrande till tillsynsmyndighet	13 kap 2 § SoL 16 kap 6a § SoL		Socialnämnden beslutar
2.27	Komplettering av yttrande till tillsynsmyndighet	13 kap 2 § SoL 16 kap 6a § SoL	SAS MAS	
2.28	Beslut om polisanmälan angående misstanke om vissa brott mot underårig samt vissa grövre brott	12 kap 10 § SoL 10 kap 21 § OSL	EC	
2.29	Beslut om polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott	6 § Bidragsbrottslagen	EC	
2.30	Lämnande av upplysningar och förslag på åtgärder till frivårdsmyndigheten	6 § Lag om särskild personutredning i brottsmålm.m.	HL	
2.31	Underrättande till Skatteverket ärenden det kan antas att en uppgift i folkbokföringen om en person som är eller har	32 c § FOL	EC	

	varit folkbokförd är oriktig eller ofullständig			
2.32	Beslut om anmälan av allvarligt missförhållande eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande, Lex Sarah, till Inspektionen för vård och omsorg	14 kap 7 § SoL, 24 f § LSS	SAS	Utredning meddelas SN
2.33	Beslut om att inte anmäla rapporterad händelse som allvarligt missförhållande eller risk för allvarligt missförhållande, lex Sarah	14 kap 7 § SoL, 24 f § LSS	SAS	Utredning meddelas SN
2.34	Beslut om åtgärder utifrån slutförd utredning efter inkommen rapport enligt lex Sarah	14 kap 6 § SoL, 24 f § LSS	FC	

3. Övrigt

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
3.1	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut till Inspektionen för vård och omsorg, kommunens revisorer samt kommunfullmäktige	16 kap 6 f-h §§ SoL	SAS	
3.2	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut till Inspektionen för vård och omsorg, kommunens revisorer samt kommunfullmäktige	28 f-g §§ LSS	SAS	
3.3	Beslut om bidrag till föreningar och organisationer inom socialnämndens			Socialnämnden beslutar

	verksamhetsområde inom anvisade medel och riktlinjer			
3.4	Beslut om gallring/bevarande av arkivhandlingar samt samråd med arkivmyndigheten	12 kap 1-2 §§ SoL Enligt gällande dokumenthanteringsplan	A	
3.5	Förtroendevaldas deltagande i kurser och konferenser eller andra uppdrag		Ordförande	
3.6	Senast 1 mars varje år upprätta en kvalitetsberättelse	SOSFS 2011:9	SAS	SAS i nära samarbete med MAS, för gemensamt dokument kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse, se 11.3
3.7	Arkivansvarig	TF och AL	FC	
3.8	Arkivredogörare	TF och AL	A	

4. Individ-och familjeomsorg

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
4.1	Beslut i ärenden om försörjningsstöd			
	1. enligt riksnorm och riktlinjer	4 kap 1 § SoL	HL	
	2. över riksnorm och riktlinjer Dubbelhyra	4 kap 1 § SoL	EC	Avser även SocS i socialberedskap i avvaktan till

<p>Saneringskostnad</p> <p>Elskuld</p> <p>Hyresskulder</p> <p>Stughyra/rekreation</p> <p>Akut tandvård</p> <p>a. Upp till 4000 kr</p> <p>b. Över 4000 kr och max 10 000 kr</p> <p>Nödvändig planerad tandvård</p> <p>a. Upp till 10 000 kr</p> <p>b. Över 10 000 kr</p> <p>Akutlogi</p> <p>a. Upp till 5 dagar</p> <p>b. Över 5 dagar</p>			<p>a. HL</p> <p>b. EC</p> <p>a. EC</p> <p>b. SNMU</p> <p>a. HL</p> <p>b. EC</p>	nästkommande vardag/arbetsdag
3. under riksnorm och riktlinjer	4 kap 3 § SoL	HL		
4. med villkor om praktik eller kompetenshöjande åtgärder	4 kap 3 § SoL	HL		
5. anvisning av social bostad, tecknande av kontrakt och försäkran om hyresgaranti under max 24 månader	4 kap 2 § SoL	SNMU		
6. beslut om bistånd utöver skälig levnadsnivå	4 kap 2 § SoL	EC		Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag

	7. beslut om ekonomiskt bistånd Glappet i etableringsreformen	4 kap 1 § SoL	HL	Kontakt skall tas med Migrationsverket innan ersättning betalas ut. Bistånd utbetalas med särskilt belopp.
4.2	Beslut om bistånd i form av förmedling av egna medel	4 kap 1 § SoL	HL	
4.3	Beslut om att återkräva ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § SoL	9 kap 1 §§ SoL	SNMU	
4.4	Beslut om att föra talan hos förvaltningsrätt om återkrav enligt 9 kap 1 § SoL	9 kap 3 § SoL	SNMU	
4.5	Beslut om att föra talan om ersättning hos förvaltningsrätt om återkrav enligt 9 kap 2 § samt 8 kap 1 § SoL	9 kap 3 § 1 st SoL	EC	
4.6	Beslut om att inleda utredning av misstänkt felaktig utbetalning samt avsluta utredning utan åtgärd	11 kap 1 § SoL	EC	
4.7	Beslut om ekonomiskt bistånd till begravningskostnader och utgifter i omedelbar anslutning till dödsfallet samt villkor om återbetalning	4 kap 1 § SoL	HL	
4.8	Beslut om eftergift av ersättningsskyldighet enligt 9 kap 2 §, 9 kap 1 § och 8 kap 1 § SoL	9 kap 4 § SoL	EC	

4.9	Beslut om bistånd åt barn och ungdom i form av vård (placering/omplacering) i familjehem	4 kap 1 § SoL	SNMU	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag Se upphandlingsavtal för vård i annat hem än det egna
4.10	Beslut om bistånd åt barn och ungdom i form av vård (placering/omplacering) i hem för vård eller boende	4 kap 1 § SoL	SNMU	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
4.11	Medgivande att ta emot underårig för stadigvarande vård och fostran i enskilt hem som inte tillhör någon av hans eller hennes föräldrar eller annan vårdnadshavare	6 kap 6 § SoL	SNMU	En utredning av familjehemmet ska alltid ske. Utdrag ur belastnings- och misstankeregistret ska alltid ske som underlag till utredningen.
4.12	Övervägande om behov av fortsatt vård av minderårig i annat hem än det egna	6 kap 8 § SoL	SNMU	Övervägande är inte ett beslut. Bestämmelsen innebär att nämnden minst en gång var 6:e månad är skyldig att överväga om vård enl. SoL fortfarande behövs. Skyldigheten att överväga gäller även vid privata placeringar.
4.13	Beslut om att ansöka till tingsrätt om särskilt förordnad vårdnadshavare	6 kap. 10 a-c § FB		Socialnämnden beslutar

4.14	Beslut om bistånd åt barn och ungdom i form av tillfällig placering i jourhem eller hem för vård eller boende	4 kap 1 § SoL	EC SNMU	Beslut gäller 4 månader från beslutsdatum. Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på nästkommande vardag/arbetsdag
4.15	Beslut om ekonomiskt bistånd åt barn och ungdom i samband med placering, omplacering eller flyttning från familjehem eller hem för vård eller boende	4 kap 1 § SoL	EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på nästkommande vardag/arbetsdag
4.16	Beslut om bistånd åt vuxna i form av vård (placering/omplacering) i hem för vård eller boende	4 kap 1 § SoL	EC	
4.17	Beslut om bistånd åt vuxna i form av vård i familjehem	4 kap 1 § SoL	EC	
4.18	Beslut om kostnad för plats i skyddat boende eller annan boendeinsats då behov föreligger på grund av våld i nära relationer	4 kap 1 § SoL	EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på nästkommande vardag/arbetsdag
4.19	Beslut om ersättning till familjehem (arvode och omkostnadsersättning) a. enligt norm och riktlinjer b. över norm och riktlinjer	6 kap 1 § SoL	a. HL b. EC	Uppdraget skall regleras genom avtal. I enlighet med SKR:s rekommendation
4.20	Beslut om att ersätta familjehemsförälder för förlorad arbetsinkomst a. upp till 3 månader b. längre än 3 månader		a. EC b. SNMU	

4.21	Beslut om upphörande av bistånd i form av vård i hem för vård eller boende eller i familjehem	4 kap 1 § SoL	Delegat i ursprungsbeslutet	
4.22	Beslut om bistånd i form av kontaktperson/-familj	4 kap 1 § SoL	HL	
4.23	Beslut om att utse a. kontaktperson b. kontaktfamilj	3 kap 6b § SoL	a. A SocSt b. HL	
4.24	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktfamilj a. enligt riktlinje b. utöver riktlinje	3 kap 6 § SoL	a. HL b. EC	Uppdraget skall regleras genom avtal. I enlighet med SKR:s rekommendation
4.25	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson a. enligt riktlinje b. utöver riktlinje	3 kap 6 § SoL	a. A SocSt b. EC SocSt	Uppdraget skall regleras genom avtal. I enlighet med SKR:s rekommendation
4.26	Beslut om upphörande av bistånd i form av kontaktperson/-familj	4 kap 1 § SoL	HL	
4.27	Beslut om öppenvårdsinsatser i egen regi	4 kap 1 § SoL	HL	Ex. Programverksamhet Familjebehandlare/ Missbruksbehandlar e Boendestöd
4.28	Beslut om öppenvårdsinsatser i extern regi a. upp till 4 månader b. över 4 månader	4 kap 1 § SoL	a. EC b. SNMU	

4.29	Beslut om ersättning från föräldrar vars barn är under 18 år och får vård i ett annat hem än det egna	8 kap 1 § 2 st SoL och 6 kap 2 § SoF	HL	I enlighet med SKR:s rekommendation
4.30	Beslut om framställan till Försäkringskassan om ändring av betalningsmottagare för underhållsstöd	18 kap 19 § Avd. B SFB	HL	
4.31	Beslut om framställan till Försäkringskassan om ändring av betalningsmottagare för allmänt barnbidrag	16 kap 18 § Avd. B SFB	HL	
4.32	Beslut om framställan till Försäkringskassan om ändring av betalningsmottagare för efterlevandestöd	77 kap 2 § Avd. F SFB	HL	
4.33	Beslut om framställan till Centrala studiestödsnämnden om ändring av betalningsmottagare för studiestöd		HL	
4.34	Beslut om ersättning från den enskilde för missbruksvård i form av plats i hem för vård eller boende eller i familjehem	8 kap 1 § 1 st SoL och 6 kap 1 § SoF SFB 10, 12, 13, 14, 38, 39 kap	A	
4.35	Beslut om att inleda utredning barn och unga	11 kap 1 § SoL	HL	Krävs socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan för att få ta beslutet, enligt 3 kap 3 a § SoL.

				Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på nästkommande vardag/arbetsdag
4.35 a	Beslut om att utredning inte ska inledas utifrån anmälan avseende barn och unga	11 kap 1 § SoL	EC	Krävs socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan för att få ta beslutet, enligt 3 kap 3 a § SoL. Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på nästkommande vardag/arbetsdag
4.34 b	Beslut om att inleda utredning utifrån anmälan avseende vuxen	11 kap 1 § SoL	HL	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på nästkommande vardag/arbetsdag
4.34 c	Beslut om att utredning inte ska inledas utifrån anmälan avseende vuxen	11 kap 1 § SoL	EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på nästkommande vardag/arbetsdag
4.36	Beslut att utredning ska avslutas utan åtgärd utifrån inkommen anmälan avseende barn och vuxen	11 kap 1 § SoL	EC	Krävs socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan för att få ta beslutet, enligt 3 kap 3 a § SoL. Avser även SocS i social beredskap i avvaktan på

				nästkommande vardag/arbetsdag
4.37	Förlängning av utredningstid i ärenden som rör barn	11 kap 1, 2 §§ SoL	FC SNMU	Beslutet gäller till nästkommande SNMU
4.38	Beslut om begäran om överflyttning av ärende till nämnd i annan kommun	2 a kap 10 § SoL	EC	
4.39	Beslut om att ansöka om överflyttning av ärende hos Inspektionen för vård och omsorg	2 a kap 11 § SoL	EC	
4.40	Beslut i fråga om mottagande av ärende från annan kommun	2 a kap 11 § SoL	SNMU	
4.41	Beslut om ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare som tidigare varit familjehemsförälder	6 kap 11 § SoL	SNMU	
4.42	Beslut om anmälan till överförmyndare om behov av god man/förvaltare	5 kap 3 § SoF 15 § 6 LSS	HL	
4.43	Beslut om anmälan till överförmyndare om att behov av god man/förvaltare inte längre föreligger	5 kap 3 § SoL 15 § 6 LSS	HL	
4.44	Beslut om anmälan till överförmyndare om förhållanden beträffande förvaltningen av underårigs egendom	5 kap 3 § SoF	HL	
4.45	Framställan till domstol om behov av målsägandebiträde för underårig	5 kap 2 § SoF	HL	

4.46	Beslut om att svara för begravningskostnader	5 kap 2 § BL	HL	
4.47	Beslut att ordna gravsättning	5 kap 2 § BL	HL	Kommunen har rätt till ersättning för kostnaderna av dödsboet.
4.48	Beslut om tillfällig förvaltare av dödsbo som saknar dödsbodelägare	18 kap 2 § BL	HL	
4.49	Beslut om avgift för föräldrar vid placering av barn	8 kap 1 § SoL	HL	
4.50	Beslut om avgift för uppehälle vid placering av vuxna	8 kap 1 § SoL	HL	
4.51	Beslut om avskrivning av avgift för föräldrar vid placering av barn	8 kap 1 § SoL	EC	
4.52	Beslut om verkställighet av vård (placering/ omplacering) i familjehem för barn och ungdom enligt 4.9	32 § FL	SNMU	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
4.53	Beslut om verkställighet av vård (placering/ omplacering) i hem för vård eller boende för barn och ungdom enligt 4.10	32 § FL	SNMU	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
4.54	Beslut om verkställighet i form av tillfällig placering i jourhem eller hem för vård eller boende åt barn och ungdom enligt 4.14 a. beslutet gäller 4 månader från beslutsdatum b. efter 4 månader	32 § FL	a. EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag

			b. SNMU	
4.55	Beslut om verkställighet i form av vård (placering/omplacering) i hem för vård eller boende för vuxna enligt 4.16	4 kap 1 § SoL	EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
4.56	Beslut om verkställighet i form av vård i familjehem åt vuxna enligt 4.17	4 kap 1 § SoL	EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
4.57	Beslut om verkställighet av kontaktperson/-familj enligt 4.22	4 kap 1 § SoL	A SocSt / HL	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
4.58	Beslut om verkställighet av öppenvårdsinsatser i egen regi enligt 4.26	4 kap 1 § SoL	HL	Ex. Programverksamhet Familjebehandlare/ Missbruksbehandlar e Boendestöd
4.59	Beslut om öppenvårdsinsatser i extern regi enligt 4.27 a. upp till 4 månader b. över 4 månader	4 kap 1 § SoL	a. EC b. SNMU	
4.60	Beslut om uppföljning när en utredning som gäller barn avslutats utan beslut om insats	11 kap 4 a § SoL	EC	
4.61	Övervägande om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap 5 § FB	6 kap 8 b § SoL	SNMU	<u>Ansökan</u> om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap 8 § FB görs av SN

5. Lag om placering av barn i skyddat boende

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
5.1	Ansökan om skyddat boende till Förvaltningsrätten	3 kap 3 § lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	
5.2	Begäran om förlängd tid för ansökan om placering enligt denna lag	4 kap 6 § lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	
5.3	Beslut om omedelbar insats i form av skyddat boende	4 kap 1 § 1 st lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	<p>Kompletterande beslutsrätt (10 kap 6 § SoL) för ordförande eller annan ledamot som nämnden utsetts där delegationens beslutande inte kan avvaktas.</p> <p>Beslutet skall dokumenteras och skrivas under av beslutsfattaren.</p> <p>Muntliga beslut bör endast förekomma i sådana akuta situationer när dokumentation och underskrift inte kan avvaktas. Sådana beslut dokumenteras i efterhand.</p>
5.4	Beslut om att en omedelbar insats i form av skyddat boende enligt 4 kap 1 § lag om placering	4 kap 8 § lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	Kompletterande beslutsrätt

	av barn i skyddat boende ska upphöra			
5.5	Beslut om var barnet ska placeras och om hur insatsen i övrigt ska genomföras	5 kap 1 § lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
5.6	Övervägande om insatsen skyddat boende enligt 3 kap 3 § lag om placering av barn på skyddat boende ska fortsätta	5 kap 3 § lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	
5.7	Beslut om förbud eller begränsning av umgänge för den vårdnadshavare barnet ej placeras med a. om nämndens beslut ej kan avvaktas	5 kap 4 § 1 st lag om placering av barn i skyddat boende	Ordförande	Socialnämnden beslutar Om nämndens beslut inte kan avvaktas får ordföranden eller någon annan ledamot som nämnden utsett besluta i frågan, enligt 5 kap 5 § lag om placering av barn i skyddat boende.
5.8	Beslut om hemlighållande av vistelseort för den vårdnadshavare som barnet ej placeras med a. om nämndens beslut ej kan avvaktas	5 kap 4 § 2 st lag om placering av barn i skyddat boende	Ordförande	Socialnämnden beslutar Kompletterande beslutsrätt enligt 5 kap 5 § lag om placering av barn i skyddat boende
5.9	Övervägande om beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort enligt 5 kap 4	5 kap § 5 lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	Bestämmelsen innebär att nämnden minst en gång var sjätte månad är skyldig att överväga om beslut om

	§, 1 st och 2 st fortfarande behövs			umgänge eller hemlighållande av vistelseort fortf. behövs
5.10	Avvisande av framställning från vårdnadshavare om att beslut om hemlighållande av vistelseort eller umgängesbegränsning ska upphöra	5 kap. 7 § lag om placering av barn i skyddat boende	EC	
5.11	Beslut om att insatsen skyddat boende ska upphöra	7 kap 1 § lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU	Kompletterande beslutsrätt i ärende där beslut ej kan avvaktas
5.12	Avvisande av framställning från vårdnadshavare om att insats enligt 3 kap. ska upphöra	7 kap 2 § lag om placering av barn i skyddat boende		
5.13	Beslut om att begära polishandräckning för att genomföra beslut om placering i skyddat boende med stöd av lag om placering av barn i skyddat boende	8 kap 7 § lag om placering av barn i skyddat boende	SNMU eller ledamot eller tjänsteperson som har utsetts av socialnämnden	

6. Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
6.1	Beslut om ansökan hos förvaltningsrätt om vård enligt LVU	4 § LVU	SNMU	

6.2	Begäran om förlängd tid för ansökan om vård	8 § LVU	SNMU	
6.3	Beslut om omedelbart omhändertagande	6 § LVU	SNMU	<p>Kompletterande beslutsrätt (10 kap 6 § SoL) för ordförande eller annan ledamot i socialnämnden där delegationens beslutande inte kan avvaktas.</p> <p>Beslutet skall dokumenteras och skrivas under av beslutsfattaren.</p> <p>Muntliga beslut bör endast förekomma i sådana akuta situationer när dokumentation och underskrift inte kan avvaktas. Sådana beslut dokumenteras i efterhand.</p>
6.4	Beslut om att omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU skall upphöra	9 § LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
6.5	Beslut om hur vården skall ordnas och var den unge skall vistas under vårdtiden	11 § 1 st LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
6.6	Beslut om utlandsvistelse för ungdom som bereds vård enligt 2 och 3 §§ LVU	11 § 1 st LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
6.7	Övervägande om vård med stöd av 2 § LVU fortfarande behövs	13 § 1 st LVU	SNMU	

6.8	Prövning av om vård med stöd av 3 § LVU skall fortsätta	13 § 2 st LVU	SNMU	
6.9	Beslut om förbud eller begränsning av umgänge a. om nämndens beslut ej kan avvaktas	14 § 1 st LVU	Ordförande	Socialnämnden beslutar Rätten att fatta beslut enligt LVU om att begränsa umgänge kan i brådskande fall delegeras till socialnämndens ordförande. Det kan göras i enlighet med 6 kap 39 § KL.
6.10	Beslut om hemlighållande av vistelseort a. om nämndens beslut ej kan avvaktas	14 § 2 st LVU	Ordförande	Socialnämnden beslutar Rätten att fatta beslut enligt LVU om att hemlighålla den unges vistelseort kan vid brådskande fall delegeras till socialnämndens ordförande. Det kan göras i enlighet med 6 kap 39 § KL.
6.11	Övervägande om beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort enligt 14 § 1 st eller 2 st fortfarande behövs	14 § 3 st LVU	SNMU	Bestämmelsen innebär att nämnden minst en gång var tredje månad är skyldig att överväga om ett beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort fortf. behövs

6.12	Beslut om att vården skall upphöra	21 § 1 st LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt i ärende där beslut ej kan avvaktas
6.13	Beslut om regelbunden kontakt med utsedd särskilt kvalificerad kontaktperson eller behandling i öppna former inom socialtjänsten	22 § 1 st LVU	SNMU	
6.14	Beslut om att förebyggande insats enligt 22 § 1 st LVU skall upphöra	22 § 3 st LVU	SNMU	
6.15	Ansökan hos förvaltningsrätt om flyttningsförbud	24 § LVU	SNMU	
6.16	Övervägande om flyttningsförbud fortfarande behövs	26 § 1 st LVU	SNMU	
6.17	Beslut om att flyttningsförbud skall upphöra	26 § 2 st LVU	SNMU	
6.18	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	27 § LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
6.19	Beslut om ett tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § LVU skall upphöra	30 § 2 st LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
6.20	Beslut om den unges umgänge med förälder eller andra vårdnadshavare efter beslut om flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsförbud när överenskommelse inte kan nås	31 § LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt om beslut ej kan avvaktas

6.21	Beslut om läkarundersökning, att utse läkare samt plats för läkarundersökningen	32 § 1 st LVU	HL	
6.22	Beslut att begära polishandräckning för att genomföra läkarundersökning	43 § 1 st LVU	SNMU/ Ordförande	Kompletterande beslutsrätt Avser även SocS i beredskap
6.23	Beslut att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av LVU	43 § 2 st LVU	SNMU eller person som har förordnats av socialnämnden	Kompletterande beslutsrätt Avser även SocS i beredskap
6.24	Beslut om att ansöka hos tingsrätten om överflyttning av vårdnaden till familjehem efter 3 år	6 kap 8 § FB 13 § 3 st LVU	SNMU	När barnet varit placerat i samma familjehem under 3 år ska SNMU överväga om ansökan ska ske enligt 6:8 FB.
6.25	Beslut om att ansöka hos förvaltningsrätten om flyttningsförbud	25 § LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
6.26	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	27 § LVU	SNMU/ Ordförande	Kompletterande beslutsrätt Beslutet ska anmälas till socialnämnden på kommande sammanträde
6.27	Överväga behovet av flyttningsförbud minst en gång var tredje månad	26 § 1 st LVU	SNMU	
6.28	Beslut om att flyttningsförbud ska upphöra	26 § 2 st LVU	SNMU	Kompletterande beslutsrätt

6.29	Överväga om att ansöka om flyttningsförbud enligt 24 § LVU vid prövning om upphörande av vård enligt LVU, av barn under 18 år	13 b § LVU	SNMU	Gäller placering i ett hem som avses i 6 kap 6 § SoL. Kompletterande beslutsrätt
6.30	Övervägande om ansökan avseende överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § FB	13 c § LVU	SNMU	<u>Ansökan</u> om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap 8 § FB görs av SN
6.31	Beslut om uppföljning av ett barn under 18 år vid upphörande av vård enligt 21 § LVU	21 b § LVU	EC	
6.32	Beslut om provtagning inför umgänge vid vård av 2 § LVU	32 a § LVU	SNMU	
6.33	Beslut om provtagning inför upphörande av vård enligt 2 § LVU	32 b § LVU	SNMU	
6.34	Överväga om att ansöka om flyttningsförbud enligt 24 § LVU vid prövning om upphörande av vård enligt SoL, av barn som har fyllt 15 år	8 a § SoL	SNMU	Gäller placering i ett hem som avses i 6 kap 6 § SoL

7. Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
7.1	Beslut om att inleda utredning om skäl för tvångsvård	7 § LVM	EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag

7.2	Beslut om att utredning inte skall inledas eller att påbörjad utredning skall avslutas utan åtgärd alt. övergå i en utredning enligt 11 kap 1 § SoL	7 § LVM	EC	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
7.3	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen	9 § LVM	HL	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
7.4	Beslut om ansökan hos förvaltningsrätt om vård enligt LVM	11 § LVM	SNMU	
7.5	Beslut om omedelbart omhändertagande av missbrukare	13 § LVM	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
7.6	Beslut att omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM ska upphöra	18 b § LVM	SNMU	Kompletterande beslutsrätt
7.7	Beslut om att begära polishandräckning för att föra en missbrukare till läkarundersökning	45 § 1 LVM	HL	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag
7.8	Beslut om att begära polishandräckning för inställelse vid vårdinstitution	45 § 2 LVM	HL	Avser även SocS i social beredskap i avvaktan till nästkommande vardag/arbetsdag

8. Föräldrabalken (FB)

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
8.1	Godkännande av faderskapsbekräftelse	1 kap 4 § FB	A eller HL	U-protokoll

				Kan beslutas av Borås stad – familjerätten
8.2	Godkännande av faderskapsbekräftelse	1 kap 9 § och 2 kap 4, 8a §§ FB	HL	Vid insemination eller befruktning. Enligt lagen om genetisk integritet (2006:351), kap 6-7. Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.3	Godkännande av föräldraskapsbekräftelse vid samboende	1 kap 9 § och 2 kap 4, 8a §§ FB	HL	Vid insemination eller befruktning. Enligt lagen om genetisk integritet (2006:351), kap 6-7. Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.4	Beslut om samarbetsamtal med föräldrar (för att nå enighet i frågor om vårdnad, boende och umgänge)	6 kap 18 § FB 5 kap 3 § SoL	HL	Kan beslutas av Borås stad – familjerätten
8.5	Överflyttning/mottagande av faderskapsutredning	2 kap 3 § FB		Socialnämnden beslutar
8.6	Beslut att lägga ned faderskapsutredning	2 kap 7 § FB		Socialnämnden beslutar
8.7	Beslut att inte påbörja eller lägga ned påbörjad utredning	2 kap 9 § FB		Socialnämnden beslutar
8.8	Beslut om att väcka och föra talan i mål om föräldraskap	3 kap 14 § FB	HL	Vid insemination eller befruktning.

				Kan beslutas av Borås stad – familjerätten
8.9	Beslut om att inleda utredning och andra åtgärder för att fastställa faderskap eller föräldraskap	2 kap 1, 4-6, 8-8a, 9 §§ FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.10	Beslut att väcka och föra talan i mål om faderskap	3 kap 5, 6 §§ FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.11	Beslut att godkänna föräldrars avtal rörande vårdnad, boende och umgänge	6 kap 6, 14 a, 15 a, 17 a §§ FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.12	Beslut att ej godkänna föräldrars avtal rörande vårdnad och umgänge	6 kap 6, 14, 16 §§ FB	EC	Beslutet kan ej överklagas. Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.13	Lämnande av upplysningar till tingsrätt i vårdnads-, boende-och umgänges mål	6 kap 18 § FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.14	Lämnande av upplysningar inför interimistiskt beslut i tingsrätt beträffande vårdnad, boende eller umgänge	6 kap 20 § FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.15	Beslut att utse utredare i mål om vårdnad, boende och umgänge av barn	6 kap 19, 20 §§ FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.16	Godkänna avtal om att underhållsbidrag skall betalas för längre perioder än tre månader	7 kap 7 § FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten

8.17	Förordnande av umgängesstöd vid barns umgänge efter beslut i domstol	6 kap 15 c § FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.18	Yttrande beträffande äktenskapsdispens	15 kap 1 § ÄktB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.19	Beslut om anmälan till överförmyndaren om behov av god man/förvaltare	11 kap 4, 7 §§ FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.20	Beslut om anmälan till överförmyndare om att behov av god man/förvaltare inte längre föreligger	11 kap 4, 7 §§ FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.21	Medgivande att ta emot ett barn för adoption	6 kap 6, 12 §§ SoL	SNMU	
8.22	Återkallelse av medgivande att ta emot adoptivbarn	6 kap 13 § SoL	SNMU	
8.23	Beslut om att vidta åtgärder utan båda vårdnadshavarnas samtycke	6 kap 13 a § FB 10 kap 5 § SoL	SNMU	Kompletterande beslutsrätt om beslut ej kan avvaktas
8.24	Beslut att ge samtycke till att adoptionsförfarande får fortsätta	6 kap 14 § SoL	SNMU	
8.25	Yttrande till domstol i adoptionsärende	4 kap 14 § FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten
8.26	Anmälan/ansökan hos domstol i fråga om särskilt förordnad vårdnadshavare	6 kap 7, 8, 10 c §§ FB		Socialnämnden beslutar
8.27	Beslut om verkställighet av umgängesstöd vid	6 kap 14 c § FB	HL	Kan beslutas av Borås stad - familjerätten

	barns umgänge efter beslut i domstol			
--	--------------------------------------	--	--	--

9. Stöd och service till vissa funktionsnedsatta

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
9.1	Beslut om personkretstillhörighet	1 och 7 §§ LSS	HL	<p>Beslut om personkretstillhörighet fattas inte särskilt utan är en del av beslut om insats enligt 9 § LSS.</p> <p>Beslut om personkretstillhörighet kan följaktligen inte heller överklagas särskilt.</p>
9.2a	<p>Beslut om biträde av personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans utöver den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 15 kap AVD D, SFB</p> <p>a. upp till 40 timmar i veckan b. över 40 timmar i veckan</p>	7 § och 9 § 2 LSS	<p>a. EC b. SNMU</p>	Beslut om assistanstimmar enligt SFB tas av Försäkringskassan.
9.2b	<p>Beslut om biträde av personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för</p>	7 och 9 § 2 LSS	SNMU	Beslut om assistanstimmar enligt SFB tas av Försäkringskassan.

	sådan assistans i ärenden där beslut ej finns om beviljade assistanstimmar enligt 51 kap AVD D, SFB			
9.3	Tillfällig utökning av personlig assistans a. upp till 40 timmar i veckan under maximalt 3 månader b. över 40 timmar i veckan och/eller längre period än 3 månader	7 § och 9 § 2 LSS	a. HL b. EC	
9.4	Beslut om ersättningsbelopp för personlig assistans upp till socialnämndens antagna ersättningsnivå	7 § och 9 § 2 LSS	HL	
9.5	Beslut om ersättningsbelopp för personlig assistans över socialnämndens antagna ersättningsnivå	7 § och 9 § 2 LSS	SNMU	
9.6	Beslut om utbetalning av ekonomiskt stöd för merkostnader i samband med ordinarie assistents sjukdom.	7 § och 9 § 2 LSS	EC SocSt	
9.7	Beslut om ledsagarservice	7 § och 9 § 3 LSS 4 kap 2 § SoL	HL	
9.8	Beslut om bistånd i form av kontaktperson/-familj	7 § och 9 § 4 LSS	HL	
9.9	Beslut om att utse kontaktperson/-familj	9 § 4 LSS	A SocSt	

9.10	Beslut om att utse stödfamilj för verkställande av korttidsvistelse 9 § 6 LSS	9 § 6 LSS	EC SocSt	
9.11	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson	9 § 4 LSS	A SocSt	Uppdraget skall regleras genom avtal. I enlighet med SKR:s rekommendation
9.12	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till stödfamilj där beslut om korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS verkställs	9 § 6 LSS	EC SocSt	Uppdraget skall regleras genom avtal. I enlighet med SKR:s rekommendation
9.13	Beslut om avlösarservice i hemmet	7 § och 9 § 5 LSS	HL	
9.14	Beslut om korttidsvistelse utanför det egna hemmet	7 § och 9 § 6 LSS	HL	
9.15	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov	7 § och 9 § 7 LSS	HL	
9.16	Beslut om boende i familjehem för barn och ungdomar	7 § och 9 § 8 LSS 4 kap 1 § SoL	SNMU	
9.17	Beslut om ersättning från föräldrar vars barn är under 18 år och får vård i ett annat hem än det egna	20 § LSS 6 kap 2 SoF	HL	I enlighet med SKR:s rekommendation
9.18	Beslut om boende i bostad med särskild service för barn och ungdomar	7 § och 9 § 8 LSS 4 kap 1 § SoL	SNMU	
9.19	Beslut om boende för vuxna i bostad med särskild service	7 § och 9 § 9 LSS	SNMU	

		4 kap 1 § SoL		
9.20	Beslut om daglig verksamhet	7 § och 9 § 10 LSS	HL	
9.21	Beslut att utbetala assistansersättning till annan person än den som är berättigad till insatsen	11 § LSS	EC SocSt	
9.22	Beslut om återbetalningsskyldighet	12 § LSS	SNMU	
9.23	Förhandsbesked om rätt till insats enligt LSS för person som inte är bosatt i kommunen	16 § 2 st LSS	Samma delegat som i beslut gällande personer bosatta i kommunen	
9.24	Anmälan till överförmyndare att person som omfattas av LSS är i behov av förmyndare, förvaltare eller god man	15 § 6 LSS	HL / EC SocSt	
9.25	Anmälan till överförmyndare att förmyndare, förvaltare eller god man inte längre behövs	15 § 6 LSS	HL / EC SocSt	
9.26	Beslut om avgift inom LSS	18-21 §§ LSS	A	
9.27	Beslut om jämkning av avgift enligt fastställda taxor och avgifter		A	
9.28	Beslut om jämkning av avgift utöver fastställda taxor och avgifter		VC	
9.29	Beslut om nedskrivning av eller befrielse från skuld avseende debiterad avgift inom omsorgen kring	4 kap 2 § SoL	VC	

	personer med funktionsnedsättning			
9.30	Beslut om verkställighet av ledsagarservice	32 § FL	EC SocSt	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.31	Beslut om verkställighet av kontaktperson/-familj	32 § FL	EC SocSt	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.32	Beslut om verkställighet av avlösarservice i hemmet	32 § FL	EC SocSt	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.33	Beslut om verkställighet av korttidsvistelse utanför det egna hemmet	32 § FL	EC SocSt	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.34	Beslut om verkställighet av korttids tillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov	32 § FL	EC SocSt	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.35	Beslut om verkställighet av boende i familjehem för barn och ungdomar	32 § FL	EC SocSt	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.36	Beslut om verkställighet av boende i bostad med särskild service för barn och ungdomar a. i egen regi	32 § FL		Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges

	b. i extern regi (köpt plats)		a. EC SocSt b. SNMU	
9.37	Beslut om verkställighet av boende för vuxna i bostad med särskild service a. i egen regi b. i extern regi (köpt plats)	32 § FL	a. EC SocSt b. SNMU	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.38	Beslut om verkställighet av daglig verksamhet a. i egen regi b. i extern regi (köpt plats)	32 § FL	a. EC SocSt b. SNMU	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges
9.39	Beslut om verkställighet av bistånd i form av daglig sysselsättning.	32 § FL	HL	Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klargörande motivering delges

10. Omsorg om äldre personer och vissa personer med funktionsnedsättning (ej LSS)

Socialtjänstlagen (SoL)

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
10.1	Beslut om att utredning skall inledas	11 kap 1 § SoL	HL	
10.2	Beslut om att utredningen skall avslutas utan åtgärd	11 kap 1 § SoL	HL	
10.3	Beslut om bistånd i form av hemtjänst a. upp till 100 timmar per månad samt vid vårdplanering med regionen/akuta församringar	4 kap 1 § SoL	a. HL	

	då beslut ska omprövas inom 3 veckor men inte överstiger 100 timmar b. över 100 timmar per månad		b. SNMU	
10.4	Beslut om bistånd i form av matdistribution	4 kap 1 § SoL	HL	
10.5	Beslut om bistånd i form av trygghetslarm	4 kap 1 § SoL	HL	
10.6	Beslut om bistånd i form av tillsyn a. tillsyn på dag-och kvällstid b. tillsyn nattetid	4 kap 1 § SoL	a. HL b. EC	
10.7	Beslut om bistånd i form av särskilt boende	4 kap 1 § SoL	EC	
10.8	Beslut med anledning av ansökan om förhandsbesked	2 a kap 8 § SoL	EC	
10.9 a	Beslut om bistånd i form av korttidsverksamhet/ växelvård a. växelvård upp till 10 dygn per månad b. växelvård över 10 dygn per månad a. upp till 150 dagar per år samt vid vårdplanering med regionen b. över 150 dagar per år	4 kap 1 § SoL	a. HL b. EC	
10.9 b	Beslut som inte kan avvaktas, utanför kontorstid, om bistånd i form av korttidsvistelse i egen regi	4 kap 1 § SoL	Tjänstgörande Ssk	Beslut får fattas till näst-kommande vardag då ordinarie besluts-fattare finns i tjänst

10.10	Beslut om bistånd i form av dagverksamhet eller daglig verksamhet för funktionsnedsatta	4 kap 1 § SoL	HL	
10.11	Beslut om avlösning för personer som vårdar/stödjer en enskild person a. upp till 10 timmar per vecka/42 timmar per månad b. över 10 timmar per vecka/42 timmar per månad	4 kap 1 § SoL	a. HL b. EC	
10.12	Beslut om avgift inom äldreomsorgen	8 kap SoL	A	
10.13	Beslut om jämkning av avgift enligt fastställda taxor och avgifter		A	
10.14	Beslut om jämkning av avgift utöver fastställda taxor och avgifter		VC	
10.15	Beslut om jämkning av avgift för hemtjänst, service och omvårdnad samt boende		A	
10.16	Beslut om nedskrivning av eller befrielse från skuld avseende debiterad avgift inom äldreomsorgen	4 kap 2 § SoL	VC	
10.17	Beslut om köp av boende (Säbo) i annan kommun eller hos annan vårdgivare	4 kap 1 § SoL	SNMU	
10.18	Beslut om mottagande av ärende från annan kommun	2 a kap 10 § SoL	EC	
10.19	Beslut om att ansöka om överflyttning av ärende hos Inspektionen för vård och omsorg	2 a kap 11 § SoL	EC	

10.20	Beslut om anmälan till överförmyndaren om behov av god man eller förvaltare	5 kap 3 § SoF	HL och EC	
10.21	Beslut om anmälan till överförmyndaren om att behov av god man eller förvaltare inte längre föreligger	5 kap 3 § SoF	HL och EC	
10.22 a	Beslut om kontaktperson a. upp till 6 månader b. längre tid än 6 månader	4 kap 1 § SoL	a. HL b. EC	
10.22 b	Beslut om kontaktperson i de fall den enskilde har beslut om bistånd i form av särskilt boende	4 kap 1 § SoL	HL	Beslut i verkställighet
10.23 a	Beslut om ledsagning a. upp till 8 timmar per vecka/34 timmar per månad b. mer än 10 timmar per vecka/42 timmar per månad	4 kap 1 § SoL	EC	
10.23 b	Beslut om ledsagning i de fall den enskilde har beslut om bistånd i form av särskilt boende	4 kap 1 § SoL	EC	Beslut i verkställighet
10.24	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktfamilj a. enligt norm och riktlinjer b. utöver norm och riktlinjer	4 kap 1 § SoL	a. HL b. EC	Uppdraget skall regleras genom avtal. I enlighet med SKR:s rekommendationer.
10.25	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson	4 kap 1 § SoL		Uppdraget skall regleras genom avtal. I enlighet med SKR:s rekommendationer.

	a. enligt norm och riktlinjer b. utöver norm och riktlinjer		a. A SocSt b. EC SocSt	
10.26	Beslut om verkställighet av beslut om särskilt boende	32 § FL	EC	Beslut i verkställighet Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klagörande motivering delges
10.27	Beslut om verkställighet av beslut om hemtjänst	32 § FL	EC	Beslut i verkställighet Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klagörande motivering delges
10.28	Beslut om verkställighet av beslut om korttidsverksamhet/växelvård	32 § FL	EC	Beslut i verkställighet Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klagörande motivering delges
10.29	Beslut om verkställighet av beslut om dagverksamhet	32 § FL	EC	Beslut i verkställighet Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klagörande motivering delges
10.30	Beslut om verkställighet av beslut om avlösning för personer som vårdar/stödjer en enskild person	32 § FL	EC	Beslut i verkställighet Om beslut påverkar medborgaren på ett inte obetydligt sätt ska en klagörande motivering delges
10.31	Beslut om insats utöver riktlinjer	4 kap 1 § SoL	EC	

11. Kommunal Hälso-och sjukvård

Patientsäkerhetslagen och hälso-och sjukvårdslagen

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
11.1	Beslut om att anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada till Inspektionen för vård och omsorg, lex Maria	3 kap 5 § PSL	MAS	
11.2	Beslut om att anmäla till Inspektionen för vård och omsorg om skäligen anledning finns att befara att en person, som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården och som är eller har varit verksam hos vårdgivaren kan utgöra en fara för patientsäkerheten.	3 kap 7 § PSL	MAS	
11.3	Senast 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse	3 kap § 10 PSL	MAS	MAS i nära samarbete med SAS, för gemensamt dokument kvalitets- och patient-säkerhetsberättelse , se 3.6
11.4	Ansvar för regler och rutiner för medicinsk utrustning och medicintekniska produkter	Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården 2008:1 (M)	MAS	

11.5	Utredning, bedömning och anmälan av negativ händelse med medicintekniska produkter	SOSFS 2008:1	MAS	
11.6	Beslut om sekretess rörande skydd för enskild i verksamhet som avser hälso-och sjukvård	25 kap 1, 2 §§ OSL	EC VO	
11.7	Beslut om avgift för HSL	17 kap HSL	A	
11.8	Verksamhetsansvar HSL enligt § 29	4 kap 2 § HSL	VC	VC delegerar delar av ansvaret till MAS

12. Färdtjänst och riksfärdtjänst

Lag om färdtjänst och lag om riksfärdtjänst

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
12.1	Beslut om tillstånd till färdtjänst med regelkompletteringar	6-9 §§ LF	A/HL	
12.2	Beslut om att återkalla tillstånd till färdtjänst; - Om förutsättningar för tillståndet inte längre finns	12 LF	A/HL	
12.3	Beslut om att återkalla tillstånd till färdtjänst; - Om tillståndsinnehavare gjort sig skyldig till allvarliga och upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller	12 § LF		Socialnämnden beslutar
12.4	Beslut om riksfärdtjänst	4-7 §§ LRF	A/HL	

13. Alkohollagen SFS 2010:1622

Stadigvarande serveringstillstånd

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
13.1	Beslut om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, slutet sällskap eller cateringverksamhet i slutna sällskap	8 kap 2 och 4 §§	SNMU	
13.2	Beslut om paustillstånd	8 kap 2 §	SNMU	
13.3	Anmälan om serveringslokal vid catering	8 kap 4 §	HL	
13.4	Ändringar i tillstånd	8 kap 19, 14, 2 §§	HL	T.ex. serveringstid, utökad serveringsyta, alkoholdryck
13.5	Provsmakning vid tillverkning	8 kap 7 §	SNMU	
13.6	Ändringar i ägarförhållande med samma juridiska person – Bolagsändring	9 kap 11 §	HL	
13.7	Servering i gemensamt serveringsutrymme	8 kap 14 §	HL	

Tillfälligt serveringstillstånd

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
13.8	Beslut om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten längre än tre dagar	8 kap 2 §	SNMU	
13.9	Beslut om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten upp till tre dagar	8 kap 2 §	HL	

13.10	Beslut om tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap	8 kap 2 §	HL	
13.11	Beslut om paustillstånd	8 kap 2 §	HL	
13.12	Beslut om servering i gemensamt serveringsutrymme	8 kap 2 §	HL	
13.13	Beslut om provsmakning vid arrangemang	8 kap 6 §	HL	
13.14	Beslut efter ansökan från konkursbo	9 kap 12 §	HL	Ansökan ska behandlas med förtur.

Övrigt

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
13.15	Beslut att inleda tillsynsärende	9 kap 17, 18 §§	HL	
13.16	Beslut att avsluta tillsynsärende utan åtgärd	9 kap 17, 18 §§	HL	
13.17	Beslut i fråga om erinran	9 kap 17 §	HL	
13.18	Beslut i fråga om varning	9 kap 17 §	SNMU	
13.19	Beslut om att meddela varning till den som bedriver detaljhandel med eller servering av öl	9 kap 19 §		
13.20	Beslut om förbud eller inskränkning av viss försäljning av alkoholdrycker för visst tillfälle	3 kap 10 §	SNMU	
13.21	Beslut om överklagande till förvaltningsrätten	10 kap 1 §	SNMU	
13.22	Beslut om återkallelse av tillstånd på tillstånds-	9 kap 18 § 1	HL	

	havarens egen begäran eller upphörande av verksamhet			
13.23	Beslut om återkallelse av tillstånd	9 kal 18 § 2 3 p	SNMU	
13.24	Avvisa överklagan som inkommit för sent	45 § FL	HL	
13.25	Avskriva ärende om serveringstillstånd när ärendet ej är komplett	8 kap 2 §	HL	
13.26	Begäran att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla	48 § FL	HL	
13.27	Begäran om inhibition	48 § FL	HL	
13.28	Ompröva uppenbart felaktigt beslut	37-39 §§ FL	SNMU	
13.29	Begäran om biträde av polismyndighet	9 kap 9 §	HL	
13.30	Lämna polis-, åtalsanmälan vid brott mot alkohollagen	9 kap 8 §	HL	
13.31	Lämna uppgifter på begäran av tillsynsmyndighet	9 kap 8 §	HL	
13.32	Inhämta upplysningar och yttranden från annan myndighet	8 § FL	HL	

Övriga yttranden

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
13.33	Yttrande angående automatspel	3 § automatspelslagen	HL	

13.34	Yttrande gällande restaurangkasinospel	43 § Lotterilagen	HL	
13.35	Yttrande angående värdeautomatspel	44 § Lotterilagen	HL	

14. Lagen om tobak och liknande produkter (LTLP)

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
14.1	Beslut att bevilja eller avslå stadigvarande försäljningstillstånd för tobaksförsäljning detalj- och partihandel	5 kap 3 §	SNMU	
14.2	Beslut att bevilja eller avslå tillfälligt försäljningstillstånd för tobaksförsäljning detalj- och partihandel	5 kap 3 §	HL	
14.3	Beslut efter ansökan från konkursbo	5 kap 9 §	HL	
14.4	Beslut att inleda tillsynsärende	7 kap 3-4 §§	HL	
14.5	Beslut att meddela föreläggande eller förbud gällande tobaksvaror och örtprodukter för rökning	7 kap 9 §	SNMU	
14.6	Beslut att återkalla tillstånd för tobaksförsäljning	7 kap 10 § 1-4	SNMU	
14.7	Beslut att meddela varning	7 kap 11 §	SNMU	
14.8	Beslut att meddela föreläggande eller förbud gällande e-cigarett och påfyllningsbehållare	7 kap 12 §	SNMU	
14.9	Beslut att meddela varning eller förbud gällande	7 kap 13 §	SNMU	

	försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare			
14.10	Beslut om att föreläggande eller förbud enligt 12 och 14 §§ får förenas med vite	7 kap 15 §	SNMU	
14.11	Begäran om upplysningar, handlingar, varuprover och liknande	7 kap 17 §	HL	
14.12	Begäran om att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen samt göra undersökningar och medta prov	7 kap 18 §	HL	
14.13	Beslut att avsluta tillsynsärende utan åtgärd	7 kap 3-4 §§	HL	
14.14	Begäran om handräckning från Polismyndigheten	7 kap 19 §	HL	
14.15	Beslut om överklagande	9 kap 1 §	SNMU	
14.16	Avvisa överklagande som inkommit för sent	45 § FL	HL	
14.17	Begäran att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla	48 § FL	HL	
14.18	Ompröva uppenbart felaktigt beslut	37-39 §§ FL	HL	
14.19	Inhämta upplysningar och yttranden från annan myndighet	8 § FL	HL	

15. Lag om handel med vissa receptfria läkemedel

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
15.1	Nedsättning av avgift	23 §	VC	

15.2	Kontroll av försäljning av vissa receptfria läkemedel	20 §	HL	
15.3	Anmälan till Läkemedelsverket av brister vid försäljning av vissa receptfria läkemedel	21 §	HL	

16. Lag om tobaksfria nikotinprodukter (LTN)

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
16.1	Beslut om att inleda och besluta i tillsynsärende	24, 28 §§ LTN	HL	
16.2	Beslut om föreläggande	24,28 §§ LTN	HL	
16.3	Beslut om återkallelse av försäljningstillstånd på tillståndshavarens egen begäran eller vid upphörande av verksamhet	28 § LTN	HL	

17. Personal

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
17.1	Ordförande i samverkansgrupp samt delegation att hålla förhandlingar inom ramen för samverkansavtalet: a. Förvaltningsövergripande (FSG) b. Verksamhetsnivå (LSG) c. Enhetsnivå (APT)	11, 19, 38 §§ MBL	a. FC b. VC c. EC	Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd
17.2	Prövning av arbetstagares bissyssle-innehav			Samråd ska ske med personalchef.

	a. förvaltning b. verksamhet c. enhet		a. FC b. VC c. EC	Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.
17.3	Anställning, förflyttning, avstängning, disciplinpåföljd, uppsägning eller avsked		FC/VC	Efter förhandlingar enligt gällande avtal. Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.
17.4	Beslut om anställning, anställningsvillkor, lönesättning inom förvaltningsområdet. a. förvaltning b. verksamhet c. enhet		a. FC b. VC c. EC	Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.
17.5	Beslut om tjänstledighet med löneförmån inom förvaltningsområdet		FC	Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.
17.6	Ansvar för arbetsmiljöarbetsuppgifter		FC	Inom socialförvaltningen är ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna, av socialchef, delegerade till resp. chef i linjeorganisationen Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.
17.7	Vid anställning bedömning av huruvida utbildning är relevant samt tillräcklig för utförande av sådana	3 kap 3 a § SoL	FC/VC/EC	Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.

	uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och unga som innefattar bedömning om utredning ska inledas, utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder eller uppföljning av beslutade insatser.		Anställande chef	
--	---	--	------------------	--

18. Ekonomi

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
18.1	Överenskommelse om betalning av fordran		FC	Verkställighetsbeslut Ska inte anmälas till nämnd.
18.2	Anstånd med eller avbetalning av skuld till kommunen till ett högsta belopp av 3 prisbasbelopp		FC/VC	Verkställighetsbeslut Ska inte anmälas till nämnd.
18.3	Ta ställning till krav på skadestånd eller andra ersättningsanspråk		FC	Verkställighetsbeslut Ska inte anmälas till nämnd.

19. Upphandling/Avtal/Inköp

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
Förvaltningsspecifik				
18.1	Direktupphandling förvaltningsspecifik Upp till 505 800 kr a. Starta och genomföra upphandling b. Beslut		a. budget-ansvarig b. budget-ansvarig	Uha bistår och ska anlitas Ska diarieföras Direktupphandling över 100 000 ska

	<p>c. Avtal/Beställning</p> <p>d. Ev. förlängning av avtal enl. option</p>		<p>c. budgetansvarig</p> <p>d. budgetansvarig</p>	<p>dokumenteras och diarieföras.</p> <p>Riktlinjer för direktupphandling ska följas.</p> <p>Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.</p>
18.2	<p>Förenklad upphandling förvaltningspecifik</p> <p>Omfattning 505 800 – 1 806 427 kr</p> <p>- Starta och genomföra upphandling</p> <p>- Tilldelningsbeslut/ Antagande av anbud</p> <p>- Teckna avtal</p> <p>- Eventuell avtalsförlängning enl option</p>		FC	<p>Uha bistår och ska anlitas.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras.</p>
18.3	<p>Öppen upphandling, förvaltningspecifik</p> <p>Omfattning 1 806 427 kr</p> <p>a. Starta och genomföra upphandling</p> <p>b. Tilldelningsbeslut/ Antagande av anbud</p> <p>c. Teckna avtal</p> <p>d. Ev avtalsförlängning enl option</p>		<p>a. SN</p> <p>b. SN</p> <p>c. FC</p> <p>d. FC</p>	<p>Uha bistår och ska anlitas.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p> <p>Ev avtalsförlängning efter samråd med resp nämnd</p>

18.4	Uppsägning av avtal		Behörig avtals-ansvarig	<p>Ingår i uppdragets funktionsansvar.</p> <p>Uha bistår och ska anlitas</p> <p>Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.</p>
Förvaltningsövergripande				
18.5	<p>Direktupphandling, kommunövergripande</p> <p>Upp till 505 800 tkr</p> <p>a. Starta och genomföra upphandling</p> <p>b. Beslut</p> <p>c. Avtal/Beställning</p> <p>d. Eventuell avtalsförlängning enl. option</p>		<p>a. Budget-ansvarig</p> <p>b. Budget-ansvarig</p> <p>c. Budget-ansvarig</p> <p>d. Budget-ansvarig</p>	<p>Uha bistår och ska anlitas.</p> <p>Ska diarieföras</p> <p>Direktupphandling över 100 000 ska dokumenteras och diarieföras.</p> <p>Riktlinjer för direktupphandling ska följas.</p> <p>Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.</p>
18.6	<p>Förenklad upphandling, kommunövergripande</p> <p>Omfattning 505 800 kr – 1 806 427 kr</p> <p>a. Starta och genomföra upphandling</p> <p>b. Tilldelningsbeslut/ Antagande av anbud</p> <p>c. Sluta avtal</p> <p>d. Ev. avtalsförlängning enl. option</p>		<p>a. FC/VC/EC</p> <p>b. FC/VC/EC</p> <p>c. FC/VC/EC</p> <p>d. FC/VC/EC</p>	<p>Uha bistår och ska anlitas</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p>

18.7	Öppen upphandling, kommunövergripande Omfattning 1 806 427 kr - a. Starta och genomföra upphandling b. Tilldelningsbeslut, antagande av anbud c. Teckna avtal d. Eventuell avtalsförlängning enl. option		a. FC/VC/EC b. FC/VC/EC c. FC/VC/EC d. FC/VC/EC	Uha bistår och ska anlitas Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras. Eventuell avtals- förlängning efter samråd med socialnämndens presidium
Övrigt				
18.8	Uppsägning av avtal		Behörig avtals- ansvarig	Ingår i uppdragets funktionsansvar. Uha bistår och ska anlitas Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.
18.9	Teckna hyreskontrakt, för andrahandsuthyrning av bostad gällande anvisade individer som har ett gynnande beslut om bostad enligt Bosättningslagen.		EC SocSt VC SocSt VC IFO FC	Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.

20. Lokalplanering och lokalanvändning

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anteckning
20.1	Teckna hyreskontrakt för lokaler avseende verksamhet med fastighetsansvarig teknisk nämnd		FC	Ska ske efter samråd med resp nämnd. Samtliga hyreskontrakt ska tillställas och förvaras

				vid ekonomi- avdelningen
20.2	Beslut om mindre lokalförändringar/ justeringar för verksamhetslokaler, inte underhåll, inom egen budgetram drift, upp till 10 prisbasbelopp		FC	Efter samråd med nämnd. Samrådet ska dokumenteras.
20.3	Beslut om inköp av utrustning arbetsplatser		FC	Avrop från ramavtal och liknande inköp Inom delegeringsordning för upphandling/inköp. FC rätt till vidaredelegering Verkställighetsbeslut. Ska inte anmälas till nämnd.

Riktlinje - Handläggning av dödsboärenden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner och antar Riktlinje – Handläggning av dödsboärenden.

Sammanfattning av ärendet

Riktlinjerna avser handläggning av dödsboärenden. Riktlinjerna är ett stöd för handläggarna vid deras beräkningar och bedömningar.

Syftet med riktlinjerna är att:

- Fungera som socialnämndens styrdokument för de handläggare som utreder och fattar beslut i dödsboärenden
- Tydliggöra ansvarsområden samt handlägningsprocessen

Riktlinjerna utgår från gällande lagstiftning, rättspraxis, förarbeten till gällande lagar, bindande föreskrifter från Socialstyrelsen samt inriktning i nämndens mål.

Beslutsunderlag

Handläggning av dödsboärenden – Riktlinje

Tjänsteskrivelse daterad 2024-03-14

Paula Wolffsohn
SAS/Kvalitetsstrateg

DIARIENUMMER: SN 2024/51

FASTSTÄLLD:

VERSION: 1

SENAST REVIDERAD: 2024-04-09

GILTIG TILL: 2029-04-01

DOKUMENTANSVAR: Verksamhetschef, IFO

Riktlinje

Handläggning av dödsboärenden

Beslutsinstans: Socialnämnden

Dokumentet gäller för: Individ-och familjeomsorgen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

1 Inledning.....	2
1.1 Utgångspunkter.....	2
1.2 Process.....	0
2 Ärendetyper.....	0
2.2 Dödsboanmälan.....	0
2.2.1 Förutsättningar för dödsboanmälan.....	1
2.2.2 Utredning.....	1
2.2.3 Kostnader och skulder som beaktas vid dödsboanmälan.....	2
2.2.4 Beslut.....	2
2.2.5 Anmälan.....	3
2.3 Dödsboförvaltning.....	3
2.3.1 Handläggningsalternativ under den provisoriska förvaltningen.....	4
2.3.2 Handläggningsåtgärder.....	4
2.3.3 Beslut om överlämning till dödsbodelägare.....	5
2.4 Internationella dödsbon.....	5
2.5 Begravning.....	6
2.6 Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader.....	7

1 Inledning

Socialnämnden ansvarar för handläggning av dödsboärenden i Herrljunga kommun.

Handläggningen sker inom verksamheten för individ-och familjeomsorgen. Detta är reglerat i nämndens delegationsordning. Begreppet *handläggare* i denna riktlinje avser den som är ansvarig för respektive handläggningsprocess, handläggare eller administratör. Vilka roller som ansvarar för vad regleras vidare i interna rutiner.

Handläggning och beslut ska präglas av respekt, rättssäkerhet samt tillgänglighet. Myndighetens serviceskyldighet innebär bland annat att kontakterna med enskilda ska vara smidiga och enkla, myndigheten ska ge den enskilde sådan hjälp att hen kan ta vara på sina intressen, hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp samt myndighetens verksamhet. Hjälpen ska ges utan onödigt dröjsmål¹.

Denna riktlinje ska underlätta handläggningen genom att ge stöd i arbetet att tolka lagstiftningen samt tydliggöra nämndens ansvar. Riktlinjen anger ramar och är en vägledning i syfte att säkerställa rättssäkerhet och främja likartad handläggning. Riktlinjen kompletteras med rutiner.

1.1 Utgångspunkter

Samma dag som en person avlider övergår det som personen ägde, avtal samt skulder till ett dödsbo. Ett dödsbo upphör när arvsskiftet är klart. Utgångspunkten är att dödsbodelägare förvaltar och avvecklar dödsboet samt tar hand om begravningsarrangemanget.

När en person har avlidit lämnar dödsbodelägare inom tre månader efter dödsdagen en bouppteckning till Skatteverket. Bouppteckningen är en sammanställning av den avlidnes tillgångar och skulder och upprättas vid en särskild förrättning inom tre månader efter dödsfallet. Vid förrättningen fastställs dödsbodelägarkretsen. Dödsbodelägare kan vara legala arvingar eller universella testamentstagare. Räcker den avlidnes tillgångar eller, när hen efterlämnar make, tillgångarna jämte hens andel i makens giftorättsgods inte till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och omfattar tillgångarna inte fast egendom eller tomträtt, kan bouppteckningen ersättas med en dödsboanmälan².

Dödsboanmälan ska upprättas av nämnden och ska vara skriftlig. Dödsboanmälan bör upprättas inom två månader efter dödsfallet³. Skatteverket tar emot och förvarar dödsboanmälningar och till skillnad från vad som gäller för bouppteckningar fattar inte Skatteverket något beslut om att registrera en dödsboanmälan. Om särskilda skäl till att anmälan inte kan göras inom två månader föreligger, ska anmodan om anstånd lämnas till Skatteverket av dödsboet.

Enligt 18 kap. 1 § ärvdabalken (ÄB) ska efterlevande make eller sambo, arvingar och universella testamentstagare (dödsbodelägare) gemensamt förvalta den avlidnes egendom under boets utredning om inte särskild dödsboförvaltning anordnas enligt 19 kap. ÄB. Om det saknas någon som kan vårda den avlidnes egendom (efterlevande make, oavsett om denne är

¹ 6 § Förvaltningslagen (FL)

² 20 kap. 8 a § Ärvdabalken (ÄB)

³ 20 kap. 8 a § ÄB

dödsbodelägare eller ej, annan dödsbodelägare som sammanlevt med den avlidne, eller dödsbodelägare som annars kan ta hand om egendomen), är nämnden ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess dödsbodelägare spårats och underrättats⁴.

Saknas det anhöriga ska nämnden inom ramen för den provisoriska förvaltningen även sörja för att begravning kommer till stånd. Nämndens uppgift är att beställa begravningen hos en begravningsbyrå. För kostnaderna har nämnden rätt att få ersättning ur dödsboet enligt gällande taxa beslutad av kommunfullmäktige. I Herrljunga kommun är avgiften för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen fastställd till 0,008 av prisbasbelopp. Avgiften justeras årligen enligt prisbasbeloppet⁵.

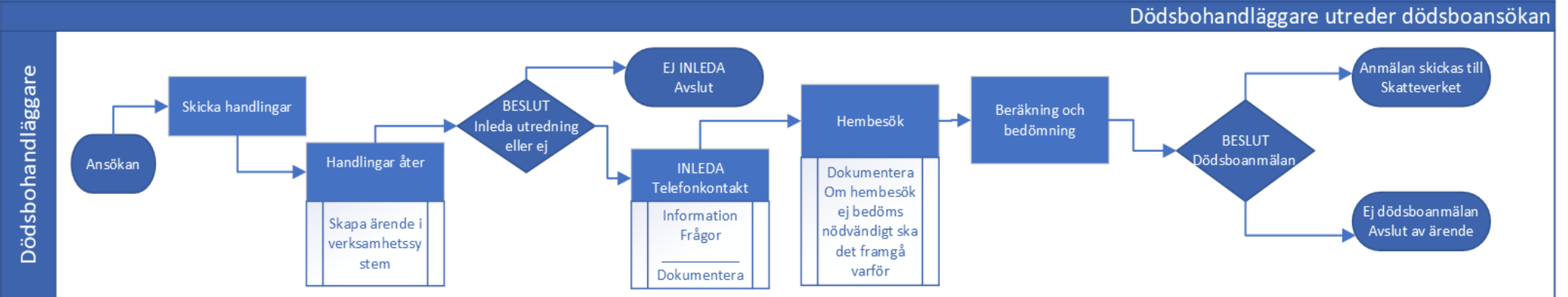
Om begravning inte ombesörjs av dödsboet eller av nämnden i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap. 2 § ÄB ska begravning ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte var folkbokförd i Sverige, av kommunen där dödsfallet inträffade.

⁴ 18 kap. 2 § ÄB

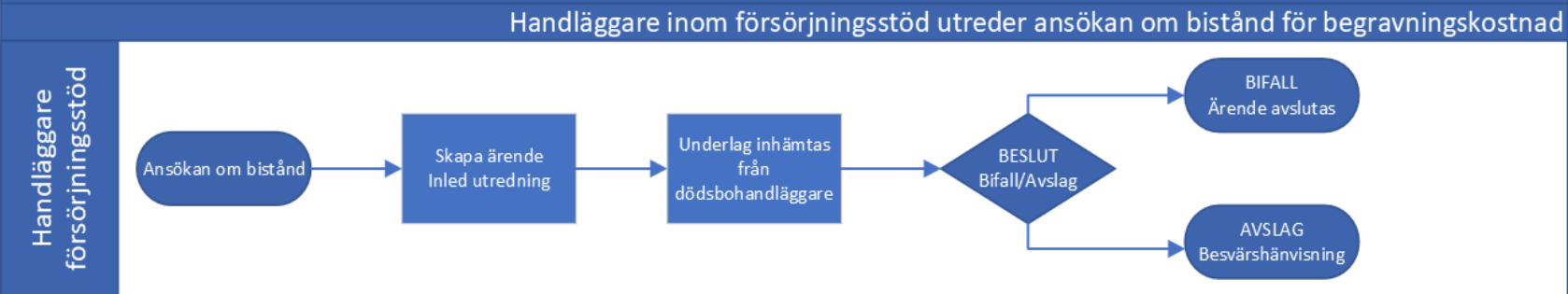
⁵ KS 2018-83 KF § 76

1.2 Process

Dödsbohandläggning

Dödsbohandläggning

2 Ärendetyper

Arbetet med dödsboärenden består av följande ärendetyper:

- Dödsboanmälan
- Dödsboförvaltning
- Internationella dödsbon
- Begravning
- Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad

2.2 Dödsboanmälan

En utredning med anledning av ett dödsfall kan förenklat resultera i nedanstående handläggningsalternativ. ”Tillgångar finns” ska läsas som att det finns tillgångar i dödsboet som klart överstiger begravningskostnaderna eller att det finns fast egendom eller tomträtt.

	Tillgångar finns Bouppteckning måste göras	Tillgångar saknas Dödsboanmälan kan göras
Dödsbodelägare finns	Förvaltning och avveckling lämnas till dödsbodelägarna.	Förvaltning och avveckling lämnas till dödsbodelägare.
Dödsbodelägare saknas	Anmälan av dödsfallet till Kammarkollegiet. Förvaltning och avveckling överlämnas till Allmänna Arvsfonden.	Anmälan av dödsfallet till Kammarkollegiet. Nämnden kan förvalta och avveckla genom fullmakt från Allmänna Arvsfonden.
Ingen dödsbodelägare har påträffats men kan finnas	Anmälan om behov av god man för bortavarande hos överförmyndaren. God man tar över förvaltning och avveckling eller ansöker om boutredningsman.	Anmälan om behov av god man för bortavarande hos Överförmyndarnämnden. Socialnämnden kan förvalta och avveckla genom fullmakt från god man.
Dödsbodelägare agerar inte	Förvaltning lämnas till dödsbodelägarna. Om nödvändigt ordna med bouppteckning.	Förvaltning och avveckling lämnas till dödsbodelägarna, alternativt om särskilda skäl föreligger – förvaltning och avveckling med fullmakt från samtliga dödsbodelägare.

2.2.1 Förutsättningar för dödsboanmälan

Om dödsboanmälan ska upprättas ska förutsättningarna kunna konstateras utan en allt för omfattande utredning. Vid tveksamhet om det föreligger förutsättningar för dödsboanmälan bör de anhöriga uppmanas att göra en bouppteckning.

En dödsboanmälan sker inte när det förekommer komplicerade värderingsfrågor. Dödsboets tillgångar ska vara orörda och det ska finnas underlag som med säkerhet fastslår de ekonomiska förhållandena. Exempelvis bör dödsboanmälan användas med försiktighet när efterlevande makes tillgångar och ekonomiska förhållanden nämnvärt skiljer sig från den avlidnes. Om det finns äktenskapsförord eller testamente är detta också en anledning till vaksamhet.

Samtliga dödsbodelägare ska vara överens om att ansöka om dödsboanmälan.

2.2.2 Utredning

En utredning avseende dödsboanmälan kan initieras på olika sätt. Vanligt är att dödsbodelägare anmäler till socialtjänsten att det kan finnas förutsättningar för en dödsboanmälan. Socialtjänsten är då skyldig att utreda. Det förekommer även att socialtjänsten under en provisorisk förvaltning av ett dödsbo finner att förutsättningarna för dödsboanmälan är uppfyllda. I dessa fall är socialtjänsten oförhindrad att göra en sådan anmälan på eget initiativ.

När en dödsboanmälan inkommit ska ett ärende aktualiseras. Uppgifter om den enskildes situation behöver inhämtas, samt uppgifter om den som gör anmälan samt vilka som är dödsbodelägare.

Om förutsättningar för dödsboanmälan bedöms föreligga är huvudregeln att ansvarig handläggare tillsammans med anhörig gör ett hembesök i den avlidnes bostad för att besikta egendomen. Detta för att bilda sig en generell uppfattning av värdet på möbler och andra inventarier. De tillhörigheter som finns i bostaden ska förutsättas tillhöra dödsboet om inte omständigheterna i det enskilda fallet indikerar annat. Ovisshet beträffande äganderätten till egendom kan vara skäl att inte upprätta dödsboanmälan. Även tillgångar som inte är förvarade i direkt anslutning till bostad (i exempelvis garage, förråd), t.ex. fordon, ska beaktas. Råder ovisshet kring värdet av viss egendom ska besiktningsman kontaktas, dödsboet ansvarar för att kontakta.

Uppgifter ska även inhämtas avseende den avlidnes tillgångar vid dödsdagen samt eventuella framtida inkomster. Även uppgifter om det finns efterlämnade handlingar så som exempelvis lönebesked, pension, testamente, äktenskapsförord, deklARATIONER, skuldebrev, försäkringar eller andel i oskiftat bo inhämtas. Värdering ska göras enligt samma principer som vid en bouppteckning, dvs. enligt Skatteverkets regler om bouppteckning. Det är det sammanlagda värdet av tillgångarna som gäller, avdrag för skulder får ej göras.

Vidare stöd i handläggningen finns i Skatteverkets Handledning vid bouppteckningsärenden m.m.⁶

⁶ Skatteverket, 2013 (SKV 460)

2.2.3 Kostnader och skulder som beaktas vid dödsboanmälan

När bouppteckning och värdering av tillgångarna har genomförts, jämförs det sammanlagda värdet med kostnaderna för begravning och andra utgifter med anledning av dödsfallet.

Följande kostnader beaktas vid beräkningen:

- Begravningskostnader (ex faktura från begravningsbyrån)
- Gravsten och eventuell inskription
- Dödsannons
- Kostnader för hyresavgift under kortare uppsägningstid, max 1 månad
- Enkel förtäring vid begravning
- Uppskattad bouppteckningskostnad motsvarande skäligt arvode för bouppteckningsförrättare och värderingsmän enligt Skatteverkets rekommendationer

Exempel på kostnader som *inte* beaktas vid beräkningen:

- Övriga skulder i form av räkningar för el, telefon, hemförsäkring m.m.
- Kostnader för framtida vård av grav
- Oskäliga utgifter för begravning, förtäring, avveckling m.m.
- Resor för efterlevande till begravning
- Avlivning av husdjur

Även om det föreligger förutsättningar för att göra en dödsboanmälan kan det, på grund av att beräkningen inkluderar en bouppteckningskostnad, återstå tillgångar i boet när begravningskostnader, eventuell ersättning till socialtjänsten för förvaltningskostnader eller andra avvecklingskostnader är betalda. Att förutsättningar för dödsboanmälan föreligger innebär alltså inte alltid att det finns förutsättningar för att bevilja ekonomiskt bistånd till begravningskostnad. De eventuella återstående tillgångarna måste då fördelas proportionerligt mellan de kvarvarande fordringsägarna, så kallad ackordsfördelning. Det är dödsbodelägarna som är skyldiga att genomföra ackordsfördelning. Skulle dödsbodelägarna rådfråga handläggaren om detta ska handläggaren förklara hur det går till.

2.2.4 Beslut

Samtliga utredningar ska avslutas genom att ett beslut fattas. I dessa ärenden kan beslutet vara:

- Beslut att upprätta en dödsboanmälan (gynnande beslut som verkställs i och med att dödsboanmälan expedieras till Skatteverket), eller
- Beslut att inte upprätta en dödsboanmälan

Beslut om att inte upprätta en dödsboanmälan motiveras normalt enligt följande:

- I. Nämnden beslutar att inte göra dödsboanmälan då dödsboets tillgångar överstiger begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och förutsättningarna enligt 20 kap. 8 a § ärvdabalken därmed inte är uppfyllda, eller
- II. Nämnden beslutar att inte göra en dödsboanmälan då det finns fast egendom eller tomträtt i dödsboet och förutsättningarna enligt 20 kap. 8 a § ärvdabalken därmed inte är uppfyllda, eller
- III. Nämnden beslutar att inte göra en dödsboanmälan eftersom underlag inte med säkerhet fastslår de ekonomiska förhållandena

2.2.5 Anmälan

Anmälan ska vara skriftlig och Skatteverkets avsedda blankett ska användas. Uppgifter som måste framgå är namn, personnummer, adress samt datum för dödsfallet. I en dödsboanmälan ska även dödsbodelägarnas namn och adresser anges om det går att ta fram dessa uppgifter utan att det tar för lång tid⁷. En behörig företrädare ska intyga att det finns förutsättningar för att göra en dödsboanmälan och skriva under dödsboanmälan.

2.3 Dödsboförvaltning

Dödsbodelägarna ska gemensamt förvalta den avlidnes egendom under boets utredning och därefter se till att bouppteckning förrättas⁸. Det kan dock uppstå hinder som innebär att samtliga delägare inte kan ta sitt ansvar.

Om den inledande provisoriska förvaltningen inte inleds ska hyresvärd, granne eller annan som brukar hjälpa den enskilde att ta hand om egendomen antingen tillkalla dödsbodelägare eller anmäla dödsfallet till nämnden. Anmälan ska göras till socialnämnden i den kommun där den avlidne vistades. Nämnden har då enligt 18 kap. 2 § 2 st. ÄB ansvar att ta inledande åtgärder som annars är en skyldighet för dödsbodelägare samt efterlevande make som inte är delägare enligt 18 kap. 2 § 1 st. ÄB.

Utgångspunkten är att nämndens förvaltning av dödsboet ska vara så kortvarig som möjligt.

I de fall dödsbodelägare finns lämnas förvaltning och avveckling av dödsboet till dödsbodelägarna. Finns inte dödsbodelägare ska anmälan omgående göras till Kammarkollegiet som utser en god man att företräda Allmänna Arvsfonden. Företrädare för fonden kan då omedelbart ta över förvaltningen av boet. Om ingen dödsbodelägare påträffats, men kan finnas, görs en anmälan om behov av god man för bortavariande hos överförmyndaren. I de fall det finns dödsbodelägare men dessa inte agerar, ska förvaltning och avveckling i första hand ändå lämnas till dödsbodelägarna. Om särskilda skäl föreligger där dödsbodelägare inte ombesörjer förvaltning och avveckling av dödsboet kan anordning av begravning ombesörjas av dödsbohandläggare med hänvisning till 5 kap. 2 § samt 5 kap. 10 § begravningslag.

⁷ 20 kap. 8 a § ÄB

⁸ 18 kap. 1 ÄB

Beslut om provisorisk dödsboförvaltning måste fattas av delegat i enlighet med nämndens delegationsordning innan den provisoriska förvaltningen inleds.

2.3.1 Handläggningsalternativ under den provisoriska förvaltningen

Handläggare ska snarast påbörja efterforskning av dödsbodelägare då den provisoriska förvaltningen ska vara så kortvarig som möjligt. Handläggare bör undvika att lämna dödsbud till eventuella anhöriga, detta överläts till polis, präst, sjukvårdspersonal eller någon annan lämplig som förvaltningschef i särskilt fall har utsett. Vid efterforskning av anhöriga ska dödsfallsintyg samt släktutredning från Skatteverket alltid inhämtas. Saknas uppgifter ska vidare efterforskning ske hos Riksarkiv, statsarkiv, ambassader eller konsulat. Nämndens vård är endast provisorisk till dess att den egentliga boutredningen tar vid. Förvaltning och vård ska därför endast vara av konserverande art, egendomen får ej avyttras eller förändras på annat sätt än vad som är strikt nödvändigt för bevarande av egendomens värde.

Om ingen delägare påträffas ska ett hembesök göras i den avlidnes bostad. Vid besöket ska två tjänstepersoner närvara. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i verksamhetssystemet.

Tidsåtgången för denna hantering ska dokumenteras. I de fall fler tjänstepersoner är aktiva samtidigt i ett ärende ska tidsåtgången för båda dokumenteras. Kommunen har rätt att ta ut ersättning från dödsboet för sina kostnader för dödsboförvaltning samt åtgärder⁹. Ersättningen tas ut enligt gällande taxa beslutad av kommunfullmäktige.

2.3.2 Handläggningsåtgärder

Anmälan om god man för Allmänna Arvsfonden

Saknas släktaarvingar ärver Allmänna arvsfonden och blir enda dödsbodelägare. Finner nämnden inga dödsbodelägare ska anmälan omgående göras till Kammarkollegiet, anmälan ska göras av den som har boet i sin vård¹⁰. Kammarkollegiet förordnar en god man att företrädare fonden vid boutredning. Företrädaren kan då omgående ta över vården samt förvaltningen av boet.

Nämndens kostnader för den provisoriska förvaltningen och avvecklingen debiteras dödsboet. Om boet saknar tillgångar kan Allmänna Arvsfonden låta nämnden förvalta och avveckla boet med fullmakt från fonden.

Anmälan om behov av god man för bortavarande

Om ingen dödsbodelägare anträffas men kan finnas, ska den som tagit hand om egendomen göra en anmälan om behov av god man för den bortavarande delägaren¹¹. Överförmyndaren ska förordna god man om detta krävs för att bevaka en bortavarande dödsbodelägarers rätt eller för att förvalta dess egendom. Finns det tillgångar ansöker den gode mannen om boutredningsman som tar över förvaltning och avveckling. Saknas tillgångar kan nämnden förvalta och avveckla boet med fullmakt från den gode mannen.

⁹ 18 kap. 2 § ÄB, 5 kap. 2 § begravningslagen

¹⁰ 17 § lagen om Allmänna arvsfonden

¹¹ 18 kap. 2 § ÄB

Dödsbodelägare agerar inte

Dödsbodelägare ska motiveras att ta sitt ansvar för förvaltning och avveckling av dödsboet, men i vissa fall kan delägare vara förhindrade på grund av exempelvis sjukdom, ålder eller annat särskilt skäl. Finns det tillgångar ska nämnden uppmana delägarna att begära boutredningsman hos tingsrätten. Det räcker i dessa fall med en delägars begäran. Boutredningsmannen tar då över förvaltning och avveckling. Nämnden ska i dessa fall fatta beslut om att överlämna förvaltningen till dödsbodelägarna. I de fall begäran om boutredningsman inte görs ska nämnden föranstalta om bouppteckning.

Även i de fall det saknas tillgångar har nämnden ansvar för att provisoriskt förvalta dödsboet om delägarna inte agerar. Om dödsbodelägarna inte kan motiveras fullgöra sitt lagstadgade ansvar vad gäller förvaltning och avveckling, ska handläggaren som sista utväg begära fullmakt från samtliga dödsbodelägare och med stöd av denna fullmakt avveckla boet.

Nämnden förvaltar och avvecklar

Om boets lösöre överstiger avvecklingskostnaderna försäljs boet. Nettoöverskottet återredovisas till nämnden och används för att så långt som möjligt att täcka kostnaderna för begravning.

Om boets lösöre och övriga tillgångar understiger avvecklingskostnaderna, dvs. städning, bortforsling och liknande, överlämnas hyresrätten i befintligt skick till hyresvärden. Dödsboet får inom en månad från dödsfallet säga upp avtalet som då upphör att gälla vid månadsskifte som inträffar tidigast en månad från uppsägningen¹².

Därtill sker uppsägning av telefon, TV, el, tidning och andra abonnemang. Adressändring görs hos Skatteverket och om nödvändigt sker eftersändning av post till förvaltningen. I förekommande fall ska deklaration upprättas och skickas in till Skatteverket.

2.3.3 Beslut om överlämning till dödsbodelägare

Om handläggare under den provisoriska förvaltningen finner en dödsbodelägare eller efterlevande make som kan fullgöra skyldigheterna i 18 kap. 2 § ÄB, eller när dödsbodelägare har underrättats ska boet omedelbart överlämnas till delägaren genom beslut av behörig delegat i enlighet med nämndens delegationsordning. Dödsbodelägaren ska sedan förvalta boet och se till att bouppteckning och avveckling sker. Om boet saknar tillgångar och förutsättningar för dödsboanmälan föreligger ska handläggare slutföra boutredning och upprätta en dödsboanmälan.

2.4 Internationella dödsbon

Om det finns egendom i Sverige efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i landet ska anmälan ske till nämnden. Om det behövs ska nämnden ta hand om egendomen. Det åligger även nämnden att besluta om vad som ska ske med egendomen, finns det ingen person som är

¹² 12 kap. 5 § Jordabalken (JB)

behörig att ta emot egendomen som den avlidne lämnat efter sig ska nämnden anmäla dödsfallet till tingsrätten.

Tingsrätten beslutar att egendomen ska avträdas till förvaltning av en särskild bouppteckningsman till dess att den kan överlämnas till den som är behörig att ta emot den. Om egendomen är av litet värde får nämnden istället för att anmäla till tingsrätten, överlämna egendomen till närstående till den avlidne eller till utlandsmyndighet för den stat som den avlidne var medborgare i. Detta regleras i lag om arv i internationella situationer.

2.5 Begravning

Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravning har nämnden en skyldighet att ordna så att en begravning kommer till stånd. Nämndens uppgift är att bestämma om begravningen samt beställa denna hos en begravningsbyrå, detta gör dödsbohandläggare. Vanligtvis sker detta inom ramen för dödsboförvaltningen.

För kostnaderna har nämnden rätt till ersättning av dödsboet. Det gäller såväl begravningskostnaden som ersättning för tidsåtgång av arbete. I Herrljunga kommun är avgiften för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen fastställd till 0,008 av prisbasbelopp. Avgiften justeras årligen enligt prisbasbeloppet¹³. Om begravning inte anordnas av dödsboet eller av socialtjänsten i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap. 2 § ÄB, vilket inträffar i enstaka fall, ska gravsättning enligt 5 kap. 2 § begravningslagen ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

Stoften efter den avlidne ska kremeras eller gravsättas snarast möjligt och senast en månad efter dödsfallet¹⁴. Skatteverket får dock medge anstånd med kremeringen eller gravsättningen, om det finns särskilda skäl.

Vid beställning av begravning kan hänsyn tas till den avlidnes egna önskemål om kremering och gravsättning. En bedömning som helhet görs utifrån dödsboets ekonomiska tillgångar och efterlämnades skriftliga önskemål. I de fall den avlidnes sista vilja om jordbegravning eller kremation förblir okänd, beställs för den som tillhör Svenska kyrkan kremering och spridning av askan i minneslund. Samma gäller vid borgerlig begravning för avliden som lämnat Svenska kyrkan. För oidentifierad avliden beställs jordbegravning.

Beställning till begravningsbyrån ska innehålla följande:

- Begravningsceremoni utifrån den avlidnes trosuppfattning i kapell i kommunen
- Gravesättning, alternativ spridning eller nedgrävning av aska i minneslund i enlighet med den avlidnes egna önskemål eller trosuppfattning

Kostnaderna för ovanstående arrangemang ingår i begravningsavgiften. Om den avlidne ej varit medlem i Svenska kyrkan tillkommer ofta en kostnad för officiant, vilket belastar dödsboet. I

¹³ KS 2018-83 KF § 76

¹⁴ 5 kap. 10 § begravningslagen

övrigt beställs grundtjänster från begravningsbyrån samt en dödsannons med syfte att informera och få tag i eventuella anhöriga innan begravningen. Faktura från begravningsbyrån ska ställas ut till dödsboet samt betalas med dödsboets medel. Nämnden har rätt att få fakturan från begravningsbyrån expedierad av den bank där dödsboet har inestående medel.

Begravningskostnaden kan ej finansieras i form av ekonomiskt bistånd till dödsboet i de fall begravningen ordnads av nämnden inom ramen för dödsboförvaltning och det inte finns något biståndssökande dödsbo. Begravningskostnaderna ska i detta fall belasta nämndens konto.

2.6 Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader

Om det inte finns tillgångar i dödsboet eller kostnaderna inte kan tillgodoses genom försörjningsskyldigas inkomster eller tillgångar kan man ansöka om ekonomiskt bistånd. Ärendet kring ekonomiskt bistånd handläggs av handläggare inom enheten för försörjningsstöd i Herrljunga kommun. Som riktvärde för begravningskostnaden utgår Herrljunga kommun från Socialstyrelsens allmänna råd (SOF 2013:1) om upp till 0,5% prisbasbelopp.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner och antar riktlinjer för ekonomiskt bistånd.

Sammanfattning av ärendet

Riktlinjerna avser handläggning av ekonomiskt bistånd inom ramen för socialtjänstlagen (SoL). Riktlinjerna är ett stöd för handläggarna vid deras beräkningar och bedömningar. Riktlinjerna ska ses som ett komplement till de handböcker och föreskrifter som återfinns hos Socialstyrelsen, och är ett grundläggande arbetsstöd i handläggningen.

Syftet med riktlinjerna är att:

- Fungera som socialnämndens styrdokument för de handläggare som utreder och fattar beslut om ekonomiskt bistånd
- Tydliggöra ansvarsområden, gränsdragningar gentemot andra lagstiftningar samt handlägningsprocessen

Riktlinjerna ska ses som en vägledning i handläggningen och bedömningen av insatser men innebär inte någon inskränkning i den enskildes möjligheter att få sin ansökan individuellt prövad. En ansökan kan inte avvisas med hänvisning till socialnämndens riktlinjer.

Riktlinjerna utgår från gällande lagstiftning, rättspraxis, förarbeten till gällande lagar, bindande föreskrifter från Socialstyrelsen samt inriktning i nämndens mål.

Beslutsunderlag

Ekonomiskt bistånd – Riktlinje

Tjänsteskrivelse daterad 2024-03-14

DIARIENUMMER: SN 2024/52

FASTSTÄLLD: 2014-05-06

VERSION: 2

SENAST REVIDERAD: 2024-04-09

GILTIG TILL: 2029-04-01

DOKUMENTANSVAR: Verksamhetschef IFO

Riktlinje

Ekonomiskt bistånd

Beslutsinstans: Socialnämnden

Dokumentet gäller för: Individ-och familjeomsorgen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

1 Inledning.....	2
1.1 Ansvarsfördelning mellan kommuner	2
1.2 Gränsdragning gentemot andra lagstiftningar	2
1.3 Handläggningsprocessen	3
2 Utgångspunkter.....	4
2.1 Motverka felaktiga utbetalningar och otillbörlig påverkan	4
2.2 Barnperspektivet.....	5
2.3 Förutsättningar inför arbete - FIA	5
2.4 Våld i nära relationer	6
3 Ekonomiskt bistånd	6
3.1 Riksnorm	7
3.2 Förhöjning av normen	7
3.3 Skäliga kostnader utanför riksnormen	8
3.4 När den enskilde har inkomster/egna tillgångar	10
4 Bistånd till livsföring i övrigt	11
4.1 Avgifter för kommunal service, ansöknings- och förmedlingsavgifter.....	11
4.2 Begravningskostnader	11
4.3 Flyttkostnader.....	11
4.4 Glasögon eller kontaktlinser.....	12
4.5 Hemutrustning.....	12
4.6 Internet.....	12
4.7 Resor.....	12
4.8 Tandvård.....	12
4.9 Telefonabonnemang	13

1 Inledning

Rätten till ekonomiskt bistånd regleras i socialtjänstlagen (SoL) och i rättspraxis. Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) samt Handbok om ekonomiskt bistånd ger stöd i tolkningen av det nationella regelverket och ska användas av handläggare som ett arbetsstöd och komplement till dessa riktlinjer, för vidare vägledning i handläggningen.

Riktlinjen ska ses som en vägledning för handläggare som handlägger ärenden gällande ekonomiskt bistånd, i syfte att skapa förutsättningar för likabehandling och rättssäkerhet i handläggningen. En individuell prövning ska alltid göras. Vidare vägledning samt arbets- och metodstöd återfinns i material från exempelvis Socialstyrelsen och Kunskapsguiden. Rättsliga utslag i domstol som blir prejudicerande måste fortlöpande beaktas.

1.1 Ansvarsfördelning mellan kommuner

Ansökning om ekonomiskt bistånd ska göras till bosättningskommunen, det vill säga den kommun där personen är stadigvarande bosatt eller en annan kommun om den enskilde har starkast anknytning till den kommunen. Om en person tillfälligt vistas i annan kommun är vistelsekommunen enbart skyldig att bistå med stöd och hjälp i akuta situationer¹.

1.2 Gränsdragning gentemot andra lagstiftningar

Asylsökande

Asylsökande omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl., LMA, och har rätt till logi samt bistånd från Migrationsverket. Migrationsverket har huvudansvaret och personer som omfattas av denna lag kan inte samtidigt erhålla bistånd enligt 4. kap 1 § SoL för förmåner av motsvarande karaktär². Detta gäller även när enskilde omfattas av LMA men inte har rätt till ersättning enligt samma lag, exempelvis en person som håller sig gömd i syfte att undandra sig verkställighet av ett avvisningsbeslut³.

EU/EES-medborgare

EU/EES-medborgare som har uppehållstillstånd beslutat av Migrationsverket, eller bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som svenska medborgare. Upphållsrätten prövas individuellt och består så länge den enskilde uppfyller de villkor som anges i 3 a kap. i utlänningslagen. Mer information återfinns i Socialstyrelsens *Vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES-medborgare*.

¹ Prop 2010/11:49 s.32

² 1 § 2 st LMA

³ HFD 2017 ref 33

Huvudregler för EU/EES-medborgare och rätten till försörjningsstöd

Med uppehållstillstånd	Utan uppehållstillstånd				
	Ekonomiskt aktiva		Ej ekonomiskt aktiva		
	Arbetstagare eller egen företagare och deras familjemedlemmar	Arbetsökande med verklig möjlighet att få arbete i Sverige inom ungefär 6 månader	Personer utan verklig möjlighet att få arbete i Sverige och som inte är självförsörjande	Studerande som inte är självförsörjande och deras familjemedlemmar	Ej ekonomiskt aktiva som inte är självförsörjande (t.ex. pensionärer) och deras familjemedlemmar
	Har uppehållsrätt.	Har uppehållsrätt	Saknar uppehållsrätt	Saknar uppehållsrätt	Saknar uppehållsrätt
Likabehandling	Lika-behandling	Lika-behandling	Akut bistånd	Akut bistånd	Akut bistånd

Källa: Socialstyrelsen, 2021

Brittiska medborgare

Vid handläggning av ärenden rörande brittiska medborgare behövs en egen bedömning av uppehållsrätten göras, på samma sätt som för EU/EES-medborgare. För de brittiska medborgare som inte har uppehållsrätt enligt utträdesavtalet gäller samma regler som för andra tredjelandsmedborgare.

1.3 Handläggningsprocessen

Handläggning av ekonomiskt bistånd innebär myndighetsutövning, vilket i sig innebär utövande av makt i förhållande till enskilda personer. Kraven på en rättssäker ärendehantering är därför stora. En ny ansökan om ekonomiskt bistånd är ett nytt ärende, och ska dokumenteras samt avgöras genom ett beslut.

Handläggningsprocessen är lagstadgad och ska följas. Vad som innefattas i varje processteg samt hur utredningsprocessen ser ut mer detaljerat återfinns på Kunskapsguiden.

Beslut

Om den enskilde inte bedöms uppfylla förutsättningarna för rätt till ekonomiskt bistånd kan nämnden avslå ansökan. Som huvudregel avslås ansökan för hushållet som helhet. Skälen till att ansökan avslås ska vara sakliga och det ska framgå av motiveringen till beslutet.

Besvärshänvisning bifogas. Det finns sex avslagsgrunder som de flesta avslagsbeslut kan motiveras utifrån:

- bidrar inte till sin egen försörjning
- ingår inte i begreppet skälig levnadsnivå
- behovet är tillgodosett eller kan tillgodoses på annat sätt
- bidrar ej till utredning/underlag som styrker behovet saknas
- ansvaret åvilar annan huvudman, samt
- den enskilde vistas inte i kommunen

2 Utgångspunkter

Var och en har ett ansvar för sin livsföring och ska efter bästa förmåga bidra till sin egen försörjning. Ekonomiskt bistånd utgör det yttersta skydds nätet när den enskilde inte kan försörja sig på annat sätt och ska vara en tillfällig hjälp vid korta perioder av försörjningsproblem, målet är att varje individ ska bli självförsörjande så snart som möjligt. Den som ansöker om ekonomiskt bistånd ska få sin ansökan prövad skyndsamt och rättssäkert. Uppföljning av beviljad insats ska ske regelbundet i enlighet med SOSFS 2014:5.

Det ska finnas en helhetssyn på den enskildes situation i bedömningen av det stöd som behövs för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Frågor om ekonomiskt behov ska inte ses isolerat från den enskildes livssituation i övrigt. Den enskilde ska aktivt medverka i sin planering för att hitta strategier för att ändra den enskildes livssituation samt skapa en väg till egen försörjning.

2.1 Motverka felaktiga utbetalningar och otillbörlig påverkan

En utgångspunkt vid handläggning av ekonomiskt bistånd är att felaktiga utbetalningar förebyggs så långt det är möjligt, varför handläggningen ska grundas på tydlighet avseende vilka underlag som krävs för att ett rättssäkert beslut ska kunna fattas. Ambitionen ska alltid vara att säkerställa att varje enskild individ som är berättigad till försörjningsstöd får rätt stöd.

Om felaktiga utbetalningar trots allt uppstår är målsättningen att kommunen får tillbaka det felaktigt utbetalda biståndet med stöd av 9 kap. 1 § SoL och att handläggningen motverkar att bistånd fortsatt beviljas på felaktig grund. En förutsättning för att nämnden ska få återkräva bistånd som utbetalats felaktigt eller med för högt belopp, är att detta beror på:

- oriktiga uppgifter
- underlåtenhet att lämna uppgifter
- på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § utgetts obehörigen eller med för högt belopp

Om en person mottagit ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp, och skäligen borde ha insett detta, får socialnämnden återkräva det som betalats ut för mycket. I utredning om felaktig utbetalning är syftet att ta ställning till om en felaktig utbetalning föreligger och om det finns grund för återkrav och polisanmälan avseende misstänkt bidragsbrott. Vidare metodstöd för utredningar avseende felaktiga utbetalningar återfinns i Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd.

Vidare har kommunen en skyldighet att underrätta andra myndigheter om felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen⁴.

2.2 Barnperspektivet

Barnkonventionen är sedan 2020 svensk lag, vilket innebär bland annat att barns bästa ska vara utrett och motiverat i beslutsunderlag samt att beslut ska vara grundande i barnrätten.

I dokumentationen ska det framgå hur barnets behov beaktas, vilka överväganden som gjorts och hur dessa påverkar beslutet. En bedömning av barnets bästa ska dokumenteras både vid positiva och negativa beslut.

- barnperspektivet ska beaktas vid bedömning av ekonomiskt bistånd
- hushåll som kommer i kontakt med socialtjänsten ska alltid tillfrågas om de har barn
- i de bidragshushåll som får bedömas ha ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, ska barnets behov särskilt beaktas
- systematisk samverkan med andra verksamheter sker för att tillgodose barnets bästa

2.3 Förutsättningar inför arbete - FIA

Förutsättningar inför arbete (FIA) är en standardiserad bedömningsmetod som syftar till att ge arbetslösa biståndsmottagare likvärdiga möjligheter att beskriva sina förutsättningar samt behov av stöd i relation till arbete, samt att involvera klienten i förändringsarbetet. Metoden är utvecklad av Socialstyrelsen. Metoden är valfri att använda och implementeringen av metoden i Herrljunga kommun påbörjades 2023. Målet är att i ett tidigt skede identifiera hinder, redan vid när personen haft försörjningsstöd 2-3 månader. FIA-intervjun är en standardiserad intervjumall bestående av tre avsnitt; social livssituation, mål och arbete samt arbetsmarknadsinsatser och krav.

Manual för användandet av FIA-metoden finns upprättad av Socialstyrelsen, vidare finns det ytterligare arbetsstöd på Kunskapsguiden.

2.4 Samverkan mellan verksamheter i socialförvaltningen

Handläggare för försörjningsstöd samverkar med andra verksamheter i socialförvaltningen, i syfte att erbjuda ett samordnat stöd med helhetssyn. En stor del av samverkan sker med kommunens arbetsmarknadsenhet (AME), där AME kan vara ett steg för individer att få en anställning och därvid uppnå egen försörjning på sikt.

⁴ 14 kap. 3 § 1 st SoL

2.5 Våld i nära relationer

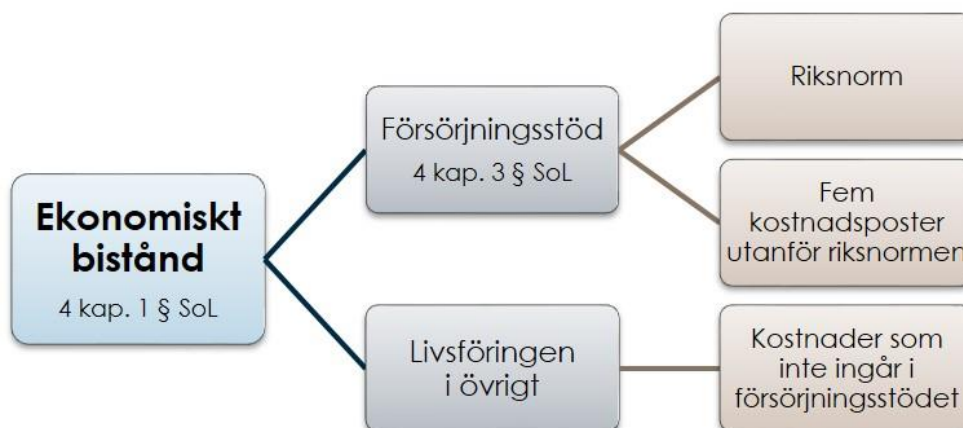
Våld i nära relationer omfattar alla övergrepp som sker mellan människor som har känslomässiga och nära relationer med varandra. Kommunens ansvar och arbete med enskilda som blivit utsatta för våld i nära relationer regleras bland annat av socialtjänstlagen, samt Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att handläggare uppmärksammar och samverkar med övrig socialtjänst om våld förekommer samt att tydliga rutiner för samverkan finns.

Om handläggaren träffar båda parter i ett gemensamt hushåll tillsammans riskerar det att försvåra för den våldsutsatta att berätta om våldet samt framföra behov av stöd. Det kan därför vara viktigt att reflektera över samt ta ställning till om handläggare behöver ha separata möten för att ställa frågor om våld. Försörjningen är ofta en väsentlig del för att den våldsutsatta ska ha möjlighet att lämna en våldsamt relation. Ekonomiskt bistånd kan behöva beviljas i ett akut skede på grund av våldsutsatthet. Vägledning i dessa former av ärenden finns vidare i Socialstyrelsens *Handbok för socialtjänsten – ekonomiskt bistånd*.

Riktlinjer och rutiner för våld i nära relationer återfinns i ledningssystemet.

3 Ekonomiskt bistånd

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt⁵. Försörjningsstöd definieras i 4 kap. SoL och består av två delar; riksnorm och övrigt försörjningsstöd.

Källa: Kunskapsguiden, 2022

Ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd beviljas enligt riksnorm för att täcka hushållets löpande utgifter för livsuppehälle. I ekonomiskt bistånd ingår även så kallade ”skäliga kostnader för livsföring i övrigt” samt i vissa fall andra nödvändiga utgifter för livsföring i övrigt. Dessa kostnader ska styrkas och prövas individuellt i varje enskilt ärende.

⁵ 4 kap. 1 § SoL

3.1 Riksnorm

I riksnormen ingår kostnader för livsmedel, kläder och skor, förbrukningsvaror, lek och fritid, barnförsäkring, hälsa och hygien samt dagstidning, TV-avgift och telefon⁶. Normbeloppen är olika för barnfamiljer, par och ensamstående. Regeringen beslutar varje år om riksnorm, och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Riksnormen delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller.

Livsmedel

Beräkningen av livsmedelskostnader utgår från en matsedel över fyra veckor som följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all ska mat tillredas hemma.

Kläder och skor

Avser kostnader för vanliga kläder och skor för olika årstider, för vanliga sport- och fritidsaktiviteter och för något festligare tillfällen.

Lek och fritid

Kostnader för vanliga fritidsaktiviteter både inom- och utomhus samt viss motion och kultur.

Barn- och ungdomsförsäkring

Kostnader för premie för grupp- eller individuell försäkring som gäller för sjukdom och olycksfall. Denna kostnad medräknas som en individuell utgiftspost som Konsumentverket beräknar för de barn som ingår i hushållet.

Förbrukningsvaror

Kostnader för dagligvaror som behövs för vård och skötsel av bostaden samt av kläder och skor.

Hygien

Kostnader för personlig hygien, inklusive hårklippning, rakapparat, varor för skötsel av småsår med mera. Preventivmedel ingår ej.

Dagstidning och telefon

Kostnader för till exempel telefoni och helårsprenumeration av en dagstidning.

3.2 Förhöjning av normen

Om särskilda skäl föreligger kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Detta gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetkostnader som ingår i riksnormen och dessa poster inte täcks av annan ersättning. Exempel på särskilda skäl är:

⁶ 4 kap. 3 § SoL

- behov av särskild kost på grund av exempelvis allergier eller sjukdom
- extra stort behov av telefon eller tidningar till den enskilde som på grund av funktionsnedsättning eller andra skäl har svårigheter att upprätthålla kontakten med andra, eller delta i samhällslivet som inte kan tillgodoses på annat sätt
- att det är en förutsättning för att ett barn ska kunna delta i fritidsaktiviteter
- att det är en förutsättning att en förälder ska kunna ha umgänge eller kontakt med sitt barn i rimlig omfattning och därför har extra utgifter för exempelvis lek och fritid samt telefon
- ett tillfälligt behov av att köpa kläder och/eller skor
- att den enskilde har tillfälligt höga kostnader för att hen blivit utsatt för våld eller annat brott

3.3 Skäliga kostnader utanför riksnormen

Försörjningsstödet kan utöver riksnormen lämnas för skäliga kostnader för ett antal andra behov så som hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. När den enskilde som söker bistånd uppvisar en kostnad som är högre än kommunens fastställda nivåer ska alltid en individuell bedömning göras. Vidare vägledning finns i Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd.

Boende

Generellt

Den enskilde ska vara folkbokförd där hen bor och vistas. Utgångspunkten vid bedömning av vad som är en rimlig boendekostnad bör vara vad en låginkomsttagare i kommunen normalt har möjlighet att kosta på sig. Hänsyn ska exempelvis tas till barns behov av utrymme hos föräldrar och om den enskilde har en lägenhet som är anpassad efter en funktionsnedsättning.

Vägledande boendestandard, exklusive kök, är ett rum per person (vuxna och tonåringar). För familjer med små barn är det rimligt att barn delar rum. Om hyresnivån överstiger genomsnittshyran kan så kallat rådrum om tre månader ges för möjlighet att förändra boendesituationen.

Särskilda situationer

Boendekostnad under fängelsevistelse eller häktningstid

Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst sex månader kan ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktningstiden respektive strafftiden, om de annars riskerar att bli bostadslösa.

Den enskilde som avtjänar ett straff rekommenderas att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt. Om hyresvärden inte samtycker, kan den enskilde begära tillstånd till uthyrningen hos hyresnämnden. I förekommande fall kan ekonomiskt bistånd ges till boendekostnaden i avvaktan på hyresnämndens beslut.

Försörjningsstöd vid vistelse på institution

Vid placering på institution eller familjehem kan försörjningsstöd beviljas i form av placeringsnorm. Placeringsnorm är lägre än riksnormen då vissa kostnader ingår i placeringskostnaden.

Egenavgift vid stöd-/omvårdnadsboende

Avgifter för stöd-/omvårdnadsboende regleras i separat riktlinje, vilken återfinns i kommunens ledningssystem. Om personen saknar betalningsförmåga kan försörjningsstöd beviljas enligt 4 kap. 1 § SoL.

Avgift vid sjukvård

Patientens egenavgift vid sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och ryms delvis inom försörjningsstödet kostnadspost för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matpengar för samma antal dagar, beviljas i form av förhöjd norm.

Kostnader för egen bostad i samband med vistelse i annan bostad

Under placeringstiden kan den enskilde ha kvar vissa boendekostnader, och ekonomiskt bistånd kan därför utgå efter individuell prövning. Vid längre placeringstid än sex månader bör den enskilde rekommenderas att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt. Om hyresvärden inte samtycker, kan den enskilde begära tillstånd till uthyrningen hos hyresnämnden. I förekommande fall kan ekonomiskt bistånd ges till boendekostnaden i avvaktan på hyresnämndens beslut.

Hushållsel

Ekonomiskt bistånd för hushållsel kan utgå till skäligen kostnad med hänsyn till förbrukningen. Kostnader för abonnemang och förbrukning delas på antalet personer, inklusive barn, i hushållet.

Arbetsresor och resor till planerad aktivitet

Ekonomiskt bistånd till exempelvis SJ-kort/färdtjänst då behov finns av att kunna ta sig till arbete, delta i regelbundna aktiviteter och/eller för att delta i arbetsriktad rehabilitering, eller om behovet av resor är begränsat kan enstaka resor beviljas i stället för ett månadskort.

Hemförsäkring

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd. Information kring skäliga kostnader för hemförsäkring hämtas från Konsumentverket.

Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Ekonomiskt bistånd till avgift för fackförening och/eller arbetslöshetskassa kan beviljas med det

belopp som gäller för den organisation den enskilde tillhör. Den enskilde uppmanas dock att undersöka möjligheten till reducerad avgift.

3.4 När den enskilde har inkomster/egna tillgångar

Vid bedömning om en person har rätt till ekonomiskt bistånd utreds om personen kan tillgodose behovet med inkomster eller egna tillgångar som hen har. Följande är inkomster/tillgångar som tas i beaktande vid bedömning av behov.

Inkomster

Exempelvis lön, bostadsbidrag, barnbidrag, studiebidrag och underhållsstöd. Det ingår i bedömningen att säkerställa att den enskilde har sökt alla bidrag hen har rätt till. Reducerat eller indraget studiebidrag till följd av ogiltig skolfrånvaro ska i regel inte kompenseras av höjt försörjningsstöd.

Skadestånd

Skadeståndsrätten skiljer mellan olika former av skadestånd; ekonomiskt och ideellt. Det ekonomiska kompenserar ekonomiska förluster, medan det ideella skadeståndet avser att ersätta exempelvis fysiskt och psykiskt lidande av övergående (ersättning för sveda och värk) och bestående (ersättning för lyte och men) art vid personskador och kränkning av den personliga integriteten vid brott.

Det ekonomiska skadeståndet är att betrakta som inkomst om det är ersättning för inkomstförlust, dock inte om det är kompensation för andra ekonomiska förluster. Ideellt skadestånd ska normalt räknas som en tillgång. Endast tillgångar som den enskilde fått för att täcka förutsägbara kostnader av skadan kan undantas, exempelvis rehabiliteringskostnad till följd av en skada. En individuell bedömning måste dock göras i varje enskilt fall.

Barn- och ungdomars inkomster och tillgångar

Barn är aldrig underhållsskyldiga för sina föräldrar. Förekomsten av tillgångar hos barn kan dock innebära att det påverkar barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan som avser barnet. Detta gäller även om tillgångarna är satta under så kallad förmyndarspär.

Hemmavarande barn och skolungdomar under 21 års ålder kan ha inkomster i form av lön eller arvode upp till 15 procent av ett brisbasbelopp utan att dessa beaktas vid prövning av ekonomiskt bistånd. Inkomster i form av lön och arvode behöver styrkas.

Ålderspensionärer

Personer som fyllt 65 år och som har låg eller ingen pension, kan ha rätt till äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg från Pensionsmyndigheten. I de fall försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut hos Pensionsmyndigheten ska kommunen återsökta retroaktiv ersättning från Pensionsmyndigheten. Ålderspensionärer får ha sparade medel avsedda till

begravningskostnaderna med ett halvt prisbasbelopp utan att det räknas som inkomst i försörjningsstödet.

4 Bistånd till livsföring i övrigt

Bistånd kan beviljas för personers livsföring i övrigt, i detta avsnitt återfinns vanligt förekommande utgifter. Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökanden i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin, barnomsorg och färdtjänst.

4.1 Avgifter för kommunal service, ansöknings- och förmedlingsavgifter

Exempelvis;

- Barnomsorg
- Omsorg för personer med funktionsnedsättning
- Äldreomsorg
- Rättshjälpsavgift inklusive självrisk
- Identitetshandling för den som saknar sådan handling
- Bostadsförmedling för den som saknar eller behöver byta bostad
- Vissa ansökningskostnader och/eller stämpelavgifter

4.2 Begravningskostnader

Ekonomiskt bistånd blir aktuellt om tillgångar saknas i dödsboet och försörjningsskyldiga saknar ekonomisk förmåga i form av inkomster eller tillgångar. Bistånd kan även beviljas för resa till begravning inom Sverige om den avlidne är nära anhörig. Kostnaden ska vara skälig.

4.3 Flyttkostnader

Bistånd till flyttkostnader kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i nivå med riksnormen, om behov av att flytta är motiverat av:

- hälsoskäl
- sociala omständigheter
- att sökandes möjligheter att bli självförsörjande genom flytten ökar
- att flytten medför att sökandes boendekostnader minskar och/eller att den enskilde genom flytt får ett mer varaktigt boende.

Vid flytt till annan ort av arbetsskäl ska det även skautredas om behovet kan tillgodoses genom bidrag från Arbetsförmedlingen.

Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag som grund till bistånd.

Biståndet ska i första hand gälla hyra av flyttbil, inklusive kostnader för bensin och försäkring, mot uppvisande av kvitto. Endast om särskilda skäl föreligger godtas anlitanande av flyttfirma.

4.4 Glasögon eller kontaktlinser

Skälig kostnad för glasögon eller kontaktlinser kan beviljas, under förutsättning att de inte täcks av andra bidrag som exempelvis för barn och unga. Behovet ska vara styrkt av legitimerad optiker eller läkare. Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon eller linser samt vad som ingår i begärt pris. Kontaktlinser beviljas endast om synnerliga skäl föreligger. Skälig kostnad för glasögon är de paketpris som de flesta optiker erbjuder.

4.5 Hemutrustning

Bistånd för grundutrustning kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Ungdomar som skapar sitt första hem förväntas kunna tillgodose behovet genom familj, vänner och släktingar. Behov av kompletterande hemutrustning kan uppkomma på grund av exempelvis ändrad familjesituation (ytterligare barn, skilsmässa), flytt, på grund av att något går sönder – i synnerhet vid långvarigt försörjningsstöd.

4.6 Internet

Bistånd till kostnader för internetuppkoppling kan beviljas hushåll med behov av internet. I bedömningen bör särskild hänsyn tas till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan.

4.7 Resor

Rekreationsresor

Beviljas enbart om synnerliga skäl föreligger. För barn och ungdomar kan bidrag exempelvis beviljas för att åka på lägervistelse eller kollo.

Riksfärdtjänst

Kostnader för resor med riksfärdtjänst kan beviljas efter individuell bedömning

Umgängesresor

Kan beviljas för att barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Vid bedömning ska beaktas vad som regleras genom en dom eller beslut av domstol eller genom avtal om umgänge.

4.8 Tandvård

Bistånd till skäliga kostnader för nödvändig tandvård kan beviljas. Till nödvändig tandvård räknas bland annat förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning. Är behovet akut ska inga krav ställas på att den enskilde ansöker om ekonomiskt bistånd före behandlingen. Med akut tandvård avses behov av behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador. Protes kan vara en akut behandling, men i dessa fall behövs kontakt med tandläkare då det finns olika typer av proteser. Tandläkare behöver, muntligen eller via kvittot, styrka att behandlingen är akut.

4.9 Telefonabonnemang

Bistånd till öppning av nytt telefonabonnemang kan beviljas hushåll med särskilt behov av stationär telefon. Mobiltelefon med telefonkort kan jämföras med, och är ibland ett alternativ, till fast installation.

5 Ekonomiskt stöd enligt LMA⁷

I Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd (2021), avsnitt 6, återfinns bestämmelser och metodstöd för handläggning av ekonomiskt stöd enligt LMA. Där finns även vidare beskrivet vilka specifika målgrupper som undantas från LMA och därvid kan ha rätt till ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL.

Personer som omfattas av LMA är följande:

- Personer som ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting eller som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap 1 § respektive 4 kap. 2 § utlänningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser
- Personer som ansökt om eller beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av bestämmelserna i 21 kap. 2, 3, 4, eller 6 § utlänningslagen (dvs. de som omfattas av det så kallade massflyktsdirektivet) och som inte är folkbokförda i Sverige
- Personer som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas i landet medan ansökan prövas

Den som omfattas av LMA har inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL för förmåner av motsvarande karaktär⁸, vilket innebär att dessa personer inte har rätt till ekonomiskt bistånd i de fall motsvarande kostnader ersätts enligt LMA. Dessa personer har inte rätt till försörjningsstöd eller till bistånd i nödsituationer. Detta gäller även när en person omfattas av LMA, men inte har rätt till ersättning enligt LMA – exempelvis personer som håller sig gömda i syfte att undandra sig verkställighet av ett avvisningsbeslut.

Migrationsverket lämnar ersättning enligt LMA för bistånd för daglig livsföring och särskilt bidrag (vid annat angeläget behov). I vissa fall är det kommunen som ska betala ut dagersättningen enligt LMA, i vilka fall kommunen har detta ansvar framgår av 3 a § andra och tredje stycket LMA. Rätten till sådant stöd enligt 3 a § 2 st LMA upphör när uppehållstillstånd ges⁹.

Dagersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Den ska i regel även täcka utgifter för hälso-och sjukvård, tandvård samt läkemedel.

⁷ Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (1994:137)

⁸ 1 § 2 st LMA

⁹ 11 § LMA

6 Bistånd i en akut nödsituation

I de fall en individ befinner sig i en akut nödsituation kan denne vara berättigad bistånd utifrån kommunens yttersta ansvar. Detta gäller även i de fall kommunen inte har huvudansvaret för den enskilde; exempelvis personer som inte är bosatta i kommunen, saknar uppehållstillstånd eller uppehållsrätt, eller är på besök i landet.

Det akuta biståndet ska avhjälpa akuta och oförutsägbara nödsituationer. Även om personen genom sitt eget agerande orsakat sitt nödläge kan personen ha rätt till bistånd. Om personen vid upprepade tillfällen förorsakat sitt nödläge, visar rättspraxis att personen inte nödvändigtvis är berättigad bistånd.

Vad det akuta biståndet ska innehålla är inte reglerat, en individuell bedömning av vilka behov som är akuta i varje enskilt fall ska göras. Det kan exempelvis handla om akut bistånd till mat, läkemedel, tillfällig logi eller hemresor inom eller utanför Sverige.

Riktlinje - Handläggning inom barn och familj

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner och antar riktlinjer för handläggning inom barn och familj

Sammanfattning av ärendet

Riktlinjerna avser handläggning som sker inom IFO – barn och familj. Riktlinjerna är ett stöd för handläggarna vid deras individuella bedömningar. Riktlinjerna ska ses som ett komplement till de handböcker och föreskrifter som återfinns hos Socialstyrelsen, och är ett grundläggande arbetsstöd i handläggningen.

Syftet med riktlinjerna är att:

- Fungera som socialnämndens styrdokument för de handläggare som utreder och fattar beslut om insatser inom verksamheten individ och familjeomsorgen – barn och familj.
- Bidra till mer enhetliga bedömningsgrunder för att garantera likställighet och rättssäkerhet
- Ge en allmän beskrivning av vanligt förekommande insatser samt placeringsformer för barn

Riktlinjerna ska ses som en vägledning i handläggningen och bedömningen av insatser men innebär inte någon inskränkning i den enskildes möjligheter att få sin ansökan individuellt prövad. En ansökan kan inte avvisas med hänvisning till socialnämndens riktlinjer.

Riktlinjerna utgår från gällande lagstiftning, rättspraxis, förarbeten till gällande lagar, bindande föreskrifter från Socialstyrelsen samt inriktning i nämndens mål.

Bakgrund

Den primära förändringen i riktlinjerna från tidigare version är utifrån ny lagstiftning från och med 1 april 2024, lag om placering av barn i skyddat boende (2024:79). Lagändringen innebär vidare vissa revideringar i bland annat socialtjänstlagen.

Beslutsunderlag

Handläggning inom barn och familj – Riktlinje

Tjänsteskrivelse daterad 2024-03-14

DIARIENUMMER: SN 2024/53

FASTSTÄLLD: 2014-10-28

VERSION: 2

SENAST REVIDERAD: 2024-04-09

GILTIG TILL: 2029-04-01

DOKUMENTANSVAR: Verksamhetschef IFO

Riktlinje

Handläggning inom barn och familj

Beslutsinstans: Socialnämnden

Dokumentet gäller för: Individ och familjeomsorgen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

1 Inledning.....	3
1.1 Dokumentets syfte och tillämpning.....	3
1.2 Socialnämndens ansvar och vägledande principer	3
1.3 Handböcker.....	3
1.4 Samverkan	4
1.5 Delegation.....	4
2 Barnperspektivet och barnens delaktighet	4
2.1 Barnperspektivet.....	4
2.2 Barnkonventionen.....	5
2.3 BBIC – Barns behov i centrum.....	5
3 Handläggning och dokumentation.....	5
3.1 Anmälan / Skyddsbedömning.....	5
3.1.1 Anonymitet	6
3.1.2 Anmälan från polisen.....	6
3.2 Förhandsbedömning/aktualisering.....	6
3.3 Utredningstid och beslut att förlänga utredningstid.....	7
3.4 Utredningsplan	7
3.5 Barnets delaktighet i utredningen	7
3.6 Journalföring.....	8
3.7 Utlåtanden / referenssamtal	9
3.8 Utredningens innehåll.....	10
3.9 Analys och bedömning	11
3.10 Kommunicering	11
3.11 Avsluta utredning, beslut och överklagan	11
4 Placerade barn och unga.....	12
4.1 Vårdplan	12
4.2 Genomförandeplan	12
4.3 Placeringsalternativ	13
4.3.1 Jourhem	13
4.3.2 Familjehem	13
4.3.3 Privatplacering.....	13
4.3.4 Hem för vård eller boende – HVB	14
4.3.5 Särskilt Ungdomshem – SIS.....	14
4.3.6 Skyddat boende	14
4.4 Uppföljning – familjehem eller HVB	15

4.4.1 Övervägning kontra omprövning.....	15
5 Öppna insatser	16
5.1 Kontaktperson och kontaktfamilj	16
6 Hedersrelaterat hot och våld.....	17
6.1 Att tänka på vid förhandsbedömning/skyddsbedömning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
6.2 Att tänka på vid utredning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
6.3 Att tänka på vid kontakt med föräldrar.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
7 Handläggning utifrån lagen om vård av unga (LVU).....	17
7.1 Omedelbart omhändertagande.....	17
7.2 Ansökan om vård.....	18
7.3 Utreseförbud.....	18
7.4 Uppföljning, övervägande och omprövning vid placering	18
7.5 Flyttningsförbud	18
8 Vårdnadsöverflyttning	19
9 Unga lagöverträdare	20
9.1 Yttrande till åklagarmyndighet.....	20
10 Överflyttning av ärende till annan kommun.....	21

1 Inledning

1.1 Dokumentets syfte och tillämpning

Riktlinjerna ska främst ses som en vägledning i handläggning av ärenden gällande barn och unga i Herrljunga kommun. De ger en generell beskrivning av utredning samt bedömning av barn och ungas behov av stöd och/eller skydd. Riktlinjerna ska vara vägledande för socialsekreterare som handlägger dessa ärenden och därvid bidra till enhetliga bedömningsgrunder för att garantera rättssäkerhet samt god kvalitet.

Riktlinjerna baseras på lagstiftning, huvudsakligen Socialtjänstlagen (SoL), Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL), Offentlighets-och sekretesslag (OSL) samt barnkonventionen. Vidare lagar samt föreskrifter, allmänna råd, handböcker samt kunskapsstöd från exempelvis Socialstyrelsen ska också användas som stöd i hela handlägningsprocessen. Som komplement till riktlinjen finns rutiner som syftar till att förtydliga arbetsmoment i handlägningsprocessen.

1.2 Socialnämndens ansvar och vägledande principer

Enligt 5 kap 1§ SoL har Socialnämnden ett omfattande ansvar för barn och unga som bor i kommunen, att verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden, främja gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga, arbeta förebyggande, samverka internt som externt, med mera. Denna riktlinje avser nämndens ansvarsområde som innefattar handläggning av enskilda ärenden som kommer till nämndens kännedom genom ansökan, anmälan eller information på annat sätt.

Utredningar ska genomsyras av *saklighet, opartiskhet* och *likabehandling*. Utredningen ska bedrivas på så sätt att ingen onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Utredningen ska inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

1.1 Handböcker

I arbetet med handläggning av barn och unga finns flertalet handböcker utgivna av Socialstyrelsen som arbets- och metodstöd. Exempel på handböcker som är väsentliga inom handläggning av barn och unga:

- Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten (Socialstyrelsen, 2021). Handboken kompletterar SOSFS 2014:5
- Utredda barn och unga – Handbok för socialtjänstens arbete enligt socialtjänstlagen (Socialstyrelsen, 2015). Handboken kompletterar SOSFS 2014:6
- Placerade barn och unga (Socialstyrelsen, 2020). Handboken kompletterar SOSFS 2012:11
- Dokumentation av barnets bästa inom socialtjänsten (Socialstyrelsen, 2012)
- Att samtala med barn (Socialstyrelsen, 2018)
- Grundbok i BBIC (Socialstyrelsen, 2018) samt Metodstöd för BBIC (Socialstyrelsen, 2018)

- Barn och unga som begår brott (Socialstyrelsen, 2020). Handboken kompletterar Socialstyrelsens allmänna råd HSLF-FS 2019:30
- LVU – Handbok för socialtjänsten (Socialstyrelsen, 2020)
- Våld – Handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer (Socialstyrelsen, 2016)

Observera att revideringar av handböcker kan komma att göras och ytterligare handböcker kan tillkomma inom verksamhetsområdet efter att socialnämndens riktlinjer fastställts.

1.4 Samverkan

Ärenden gällande barn och unga ställer synnerligen höga krav på samverkan. Insatser ska utformas tillsammans med den enskilde och i samverkan med andra berörda. I frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa ska nämnden samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs och aktivt verka för att samverkan kommer till stånd.¹ Även i förvaltningslagen (FL) regleras myndigheters skyldighet att samverka externt såväl som internt. Samverkan ska ske med den enskildes samtycke och delaktighet.

Skyldighet att samverka bryter inte sekretessen, vilket innebär att vårdnadshavares samtycke krävs för att deras och barnets situation ska kunna diskuteras i samverkan med andra.

1.5 Delegation

Enligt 6 kap. 33 § Kommunallagen får en nämnd uppdra åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller grupp av ärenden. Delegation för beslut inom ramen för utredning och insats regleras i socialnämndens delegationsordning.

2 Barnperspektivet och barnens delaktighet

2.1 Barnperspektivet

Socialtjänstens arbete ska genomsyras av barnperspektivet. Så långt det är möjligt ska socialtjänsten ta reda på hur barn och unga upplever och uppfattar sin egen situation och sina behov och se de olika beslutsalternativen utifrån barnets synvinkel. Utredningen ska handla om och centrera kring barnet. Barnet ska få information om vad en utredning innebär och ges möjlighet att förstå syftet och vad som händer i utredningsprocessen. Socialsekreteraren ska försäkra sig om att barnet tagit emot och förstått informationen. Både barnet och vårdnadshavaren ska få information om sina rättigheter.

Följden av ett beslut för ett enskilt barn eller ungdom ska följas upp och analyseras i verksamheten. Alla åtgärder eller insatser som rör barn och unga ska utformas på så vis att de tillförsäkras det skydd och omvårdnad de behöver.

¹ 5 kap. 1 a § SoL

2.2 Barnkonventionen

Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen lag vilket innebär att barn och ungas rättigheter sedan dess fått en starkare ställning. Barnkonventionen bidrar till att belysa barn och ungas rättigheter i samtlig offentlig verksamhet. Hänsyn ska tas till den i beslut och verksamhet. Barnkonventionen reglerar inte rätten att överklaga beslut, varför barnkonventionen i relation till utredningsförfarande beskrivs vidare i Socialstyrelsens handböcker².

2.3 BBIC – Barns behov i centrum

Utredningsförfarandet i ärenden om barn och unga ska ske enligt BBIC, ett arbetssätt framtaget av Socialstyrelsen för socialtjänstens myndighetsutövning. Arbetssättet omfattar all handläggning gällande barn-och ungdomsärenden, så som förhandsbedömning, utredning, planering och uppföljning av insatser. Hur arbetssättet ska genomföras finns beskrivet i Socialstyrelsens Grundbok i BBIC och Metodstöd för BBIC.

3 Handläggning och dokumentation

3.1 Anmälan / Skyddsbedömning

När en anmälan, skriftlig eller muntlig, inkommer ska det omedelbart göras en skyddsbedömning om det finns akut behov av skydd för barnet. Bedömningen ska dokumenteras och görs utifrån informationen i anmälan som inkommit. Den omedelbara skyddsbedömningen regleras i 11 kap 1 a § SoL, där det framgår att barnets behov av skydd ska bedömas samma dag eller senast dagen efter om anmälan inkommer sent på dagen³. Vårdnadshavare och barn får kontaktas vid skyddsbedömning. Finns behov av ytterligare information för att beslut ska kunna fattas ska anmälaren kontaktas för vidare information.

Huvudregeln är att en utredning ska inledas utan dröjsmål om det inte går att utesluta att barnet behöver skydd eller stöd av socialtjänsten. För beslut om att inte inleda utredning ska kunna fattas ska det stå klart att barnet inte är i behov av skydd och stöd från socialtjänsten. Vid misstanke om barnmisshandel, sexuella övergrepp och om barn bevittnat våld i hemmet ska utredning som regel alltid inledas.

Inkommer en anmälan avseende ett barn i en familj där det finns flera barn ska en bedömning göras om utredning ska inledas eller inte även avseende dessa barn. Vid anmälan om misstänkt våld eller sexuella övergrepp ska som regel syskonens behov av insatser utredas. Separat rutin återfinns i ledningssystemet.

² Handläggning och dokumentation i socialtjänsten, kapitel *Barnkonventionen och barnperspektivet i svensk lagstiftning*

³ Prop. 2012/13:10 s.60

Begränsningar i anmälningsskyldigheten avser följande; ofödda barn, barn över 18 år samt i förhållanden där barn inte ännu finns (exempelvis familj som väntar barn via adoption).

3.1.1 Anonymitet

Socialnämnden kan inte garantera anmälaren anonymitet när denne väl har uppgivit sitt namn. Denna kan i vissa fall prövas enligt 25 kap 7 § OSL. Där anges att sekretess kan komma ifråga om det antas att fara uppkommer för den som har lämnat uppgiften, eller någon närstående till denne, utsätts för våld eller lider annat allvarligt men om uppgiften röjs. Den som gjort anmälan i tjänsten kan inte vara anonym.

Barn som fyllt 15 år kan själva föra sin egen talan och ta kontakt med socialtjänsten.

3.1.2 Anmälan från polisen

Från polisen inkommer anmälningar som avser brottsmisstanke där barn under 18 år är misstänkta. Om barnet är under 15 år träffar polisen oftast inte barnet för förhör. Företrädare (socialsekreterare) för nämnden kan begära att förhör med barn hålls om det finns särskilda skäl, exempelvis vid pågående utredning enligt socialtjänstlagen.

3.1.3 Bekräftelse av anmälan

Mottagandet av anmälan ska bekräftas. Om anmälaren är anonym, bestäm om möjligt att personen hör av sig vid en särskild tidpunkt för eventuella frågor. Till den som gjort anmälan i tjänsten ska en skriftlig bekräftelse sändas som ett bevis på att anmälan mottagits. Anmälningar från myndigheter med anmälningsskyldighet enligt 14 kap. 1 § SoL bör inkomma skriftligen. Vid akuta anmälningar, uppmana till en skriftlig anmälan som komplement till informationen som framkommit framledes.

Socialnämnden får informera anmälningsskyldiga som har gjort en anmälan om en utredning har inletts eller inte, samt om en utredning pågår. Uppgifter om utredning ska lämnas till myndighet med anmälningsplikt enligt 14 kap. 1 § SoL om myndigheten begär det.

3.2 Förhandsbedömning/aktualisering

Begreppet förhandsbedömning definieras såsom bedömningen om en fråga kan leda till åtgärd eller om en åtgärd är önskvärd eller behövlig, då det inte är självklart att utredning ska inledas. Förhandsbedömningen innehåller insamlande av uppgifter i syfte att kunna fatta beslut om utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen ska inledas eller inte. En förhandsbedömning får inte enligt lag ta mer än 14 dagar.

Hur en förhandsbedömning ska genomföras finns beskrivet i Socialstyrelsens handbok *”Utreda barn och unga”* i kapitlet under avsnittet *”Aktualisera och förhandsbedöma”*.

3.3 Utredningstid och beslut att förlänga utredningstid

Utredningen syftar till att ta fram ett tillförlitligt och tillräckligt underlag för nämndens beslut och ska bedrivas skyndsamt. Utredning i ärenden som rör barn och unga *ska* slutföras inom maximalt 4 månader. Inom denna tid ska även dokumentation och kommunikering av beslutsunderlaget ha genomförts.

Om barnet flyttar har den kommun som inlett utredningen en skyldighet att slutföra den. Den nya vistelsekommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som socialnämnden kan behöva för att fatta beslut i ärendet. Den nya vistelsekommunen kan samtycka till att ta över utredningen av ärendet⁴.

Om det finns särskilda skäl kan nämnden i undantagsfall fatta beslut om förlängd utredningstid. Detta regleras i 11 kap. 2 § 2 st. SoL. Förlängning kan motiveras om exempelvis en pågående polisutredning eller barnpsykiatrisk utredning inte hinner slutföras inom utredningstiden, eller utlåtande från institution avvaktas, *samt* att de är väsentliga för nämndens beslut i utredningen. Beslut om förlängd utredningstid gäller under begränsad tid och skälen för förlängning ska tydligt anges. Förlängningsbeslut ska fattas med mycket stor restriktivitet då kort utredningstid syftar till att stärka rättssäkerheten.

Ej godtagbara skäl

Godtagbara skäl är enbart omständigheter som socialtjänsten inte själv råder över; hög arbetsbelastning, byte av handläggare eller frånvaro av olika anledningar är inte godtagbara skäl.

I de fall en utredning inte slutförts inom 4 månader och godtagbara skäl ej föreligger ska en avvikelse upprättas.

3.4 Utredningsplan

En utredning ska inledas med en utredningsplan, där det framgår vad som ska klargöras i utredning och hur detta ska gå till, vilka kontakter som ska tas. Den ska vara skriftlig och ska upprättas tillsammans med den som ärendet gäller, samt undertecknas. Utredningsplanen finns som ett BBIC dokument och ska användas som sådant. Tidsplan ska framgå för att säkerställa att utredningen kan slutföras inom utredningstiden. Inför utredningen ska det redogöras för vilka skyldigheter och rättigheter som gäller.

Vid utredningens bedrivande måste socialsekreterare väga de intrång i den personliga integriteten som en utredning medför mot de intressen som myndigheten ska tillgodoses.

3.5 Barnets delaktighet i utredningen

En personlig kontakt med barnet under utredningstiden, förutsatt att barnet och vårdnadshavare samtycker till detta, är väsentligt för att utredningen ska genomsyras av barnperspektivet. I de flesta fall har det stor betydelse för barnets bästa att ett samtycke finns från vårdnadshavares

⁴ 11 kap. 4 § SoL

sida. Däremot behövs inte vårdnadshavares samtycke för att tala med barnet och utan vårdnadshavares närvaro om det finns behov av ingripande till barns skydd (11 kap. 10 § SoL). Samförstånd bör alltid eftersträvas och inför samtal med barn mot vårdnadshavarens vilja bör noggranna överväganden göras om behovet av att samtalet görs med hänsyn till barnets bästa. Barn som har fyllt 15 år har rätt att föra sin egen talan i mål och ärenden.

Om möjligt ska möten med barnet planeras in även i en annan miljö än hemmet. Så långt det är möjligt ska socialsekreterare vara flexibel i mötesplatser utifrån barnets önskemål. I de fall barnets vårdnadshavare är separerade och barnet träffar båda föräldrarna bör möte ske i båda hemmen.

Barnet ska informeras om vad som är skrivet om det som barnet själv har berättat, samt även till viss del informeras om det som framkommit från föräldrarna. Barnet ska ges faktisk möjlighet att kunna påverka och vara delaktig i utredningen. Barnet ska dock i viss mån befrias från ansvar, i den mening att barnet inte ska känna att det genom att uttrycka sin vilja och berätta om sin situation också tvingas ta ansvar för vilka beslut som fattas av socialtjänsten. Väljer barnet att inte uttrycka sig ska detta respekteras, då det också är en form av delaktighet. Barnets delaktighet ska alltid framgå av dokumentationen.

Socialnämnden får, om det krävs med hänsyn till barnets bästa och om det finns två vårdnadshavare, besluta om att vissa åtgärder till stöd för barnet får vidtas utan den ene vårdnadshavarens samtycke. Detta gäller åtgärder som psykiatrisk eller psykologisk utredning, behandling enligt hälso- och sjukvårdslagen, behandling i öppna former inom socialtjänsten och tillsättande av en kontaktperson eller kontaktfamilj inom socialtjänstlagen. Även några insatser enligt lagen om stöd -och service till vissa funktionshindrade omfattas⁵. Bestämmelsen är inte tillämplig då ingen av vårdnadshavarna samtycker.

3.6 Journalföring

Rättssäker handläggning och dokumentation är ett lagstadgat krav i arbetet som bedrivs inom socialtjänsten. Det ska genom journalanteckningarna gå att följa vad som händer i ärendet. Anteckningarna ska föras i kronologisk ordning, de bör vara kortfattade och innehålla tydliga hänvisningar till andra handlingar i akten som kan ge mer information. Åtgärder, faktiska omständigheter och händelser av betydelse ska antecknas. Anteckningarna ska föras fortlöpande och utan oskäligt dröjsmål.

Journalanteckningarna ska bygga på respekt för den enskildes integritet, vara baserade på korrekt underlag och inte vara värderande eller nedsättande. Uppgifter om tredje person ska undvikas så långt det är möjligt. Stor försiktighet ska iakttas när det gäller uppgifter om andra personer än de som är aktuella i ärendet.

⁵ 6 kap. 13a § Föräldrabalken

Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och eventuella andra anteckningar som förs i ärendet. Av dokumentationen ska det tydligt framgå om den enskilde har en avvikande uppfattning om vad som sagts eller noterats⁶.

Vidare stöd i dokumentation i ärenden återfinns i Socialstyrelsens handbok *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*.

3.7 Utlåtanden / referenssamtal

Socialnämnden får inom ramen för en utredning konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs⁷. Detta kan göras utan vårdnadshavares medgivande, men ska om möjligt göras i samförstånd. Vid inhämtande av utlåtanden ska handläggaren vara specifik och tydlig i sitt uppdrag till respektive referent samt informera om hur utlåtandet kommer att användas.

Det är väsentligt att bedöma betydelsen av de utsagor som under utredningen görs av olika referenter för utredningen som sådan och de frågor som ska besvaras, med hänvisning till utredningsplanen. Viktiga reflektioner att göra i denna bedömning kan vara vilken relation referenten har till barnet/familjen, hur länge de känt familjen, hur ofta de träffas och om beskrivna uppgifter baseras på egna iakttagelser eller på andrahandsuppgifter. Vidare bör referentens kompetens att bedöma missförhållanden beaktas. Överdrivna och/eller generaliserande uttalanden från referenter som saknar saklig grund bör inte utan vidare återges ordagrant.

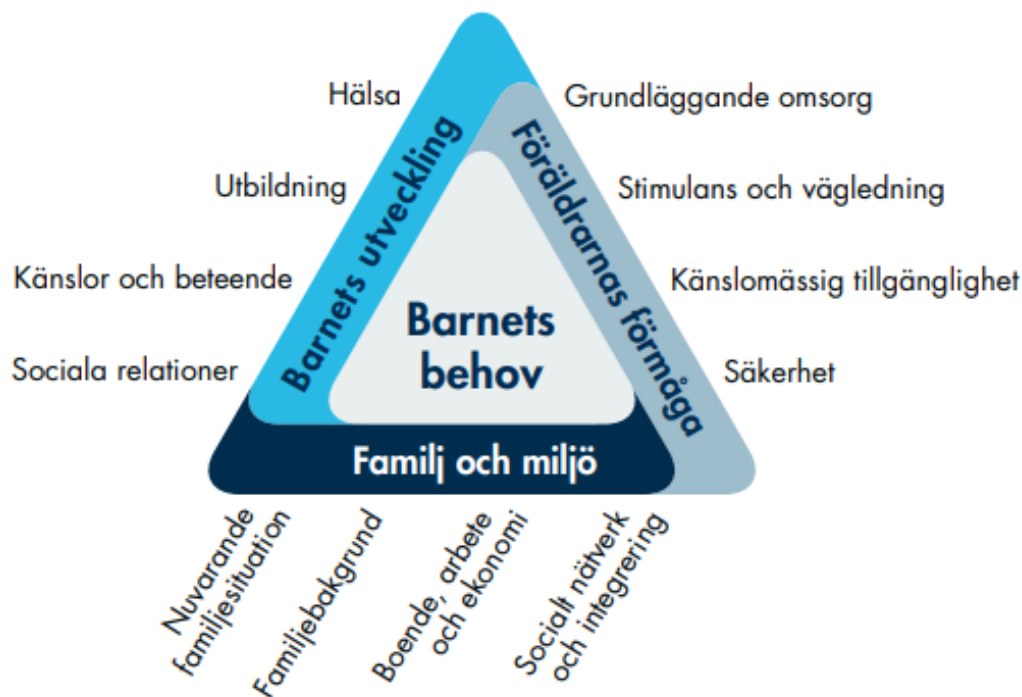
Ska längre utlåtanden ingå i den skriftliga sammanställningen av utredningen bör dessa bifogas som bilaga. Kortare utlåtanden och referenssamtal ska skrivas in under respektive rubrik i utredningen.

⁶ 11 kap. 6 § SoL

⁷ 11 kap. 2 § SoL

3.8 Utredningens innehåll

Omfattningen av utredningen ska anpassas till de uppgifter om behov, missförhållanden och så vidare som är kända av socialtjänsten eller som tillkommer under utredningstiden. Den ska innehålla enbart relevanta fakta och ska begränsas till att avse omständigheter som har betydelse för bedömningen av den enskildes behov av stöd och hjälp. Utredningen ska skrivas på ett språk som är korrekt, sakligt och lättbegripligt. Som stöd kan BBIC-triangeln användas under hela handläggningsprocessen.

Figur 1: BBIC-triangeln, från Grundbok i BBIC (Socialstyrelsen, 2018)

Triangeln visar på vikten av en helhetssyn för att förstå barnets situation och behov, BBIC ger stöd i att kartlägga de tre sidorna och förstå hur de samspelar med varandra. Utgångspunkten för utredningen är att ta reda på barnets behov, om föräldrarna kan tillgodose dem och hur föräldrarnas eventuella problematik påverkar barnet. I BBIC betonas även omgivningens betydelse, det vill säga familj- och miljöfaktorerna. Dessa påverkar barnets utveckling såväl som föräldrarnas möjligheter att tillgodose barnets behov.

Varje beslut som rör ett barn måste grunda sig på en bedömning av vad som är bäst för just det barnet. Vid bedömningar bör hänsyn tas till hur samspelet mellan barn och föräldrar ser ut. Det är väsentligt att barnets delaktighet i utredningen framgår. Om samtal med barnet inte har genomförts ska detta tydligt framgå i utredningen, samt varför samtal ej skett. Vidare ska det framgå hur och vem som genomfört utredningen, såväl som samtliga kontakter som tagits.

3.9 Analys och bedömning

När relevanta uppgifter har redovisats, ska det beskrivas hur uppgifterna har bedömts, det vill säga hur analysen och bedömningsprocessen sett ut. Analysen ska visa hur barnets behov har bedömts och om det är relevant, vilka insatser som föreslås för att tillgodose barnets behov samt mottaglighet. Barnets egna åsikter ska tillmätas betydelse utifrån ålder och mognad. Barnet kan själv ha svårt att avgöra vad som är till det bästa, varför barnets vilja inte alltid sammanfaller med bedömningen av vad som är bäst för det. Föräldrarnas och barnets syn på föreslagen insats ska tydligt framgå. I bedömningen får inte uppgifter tillföras som inte tidigare redovisats i utredningen.

Analysen ska belysa om det har övervägts alternativa insatser. Vidare ska mål för insatser som föreslås framgå. För vidare information, se Socialstyrelsens handbok *Metodstöd för BBIC*.

3.10 Kommunikering

Allt material som påverkar beslutet i frågan ska kommuniceras med den eller de som berörs innan beslutet tas och ärendet avslutas, om detta inte är uppenbart obehövt⁸. Med uppenbart obehövt avses material som inte ligger till grund för myndighetens beslut. Den enskilde ska få skälig tid på sig att lämna eventuella synpunkter eller på annat sätt yttra sig om materialet. Kommunikeringen ska ske inom utredningstiden, det vill säga fyra månader, och innan beslut fattas.

3.11 Avsluta utredning, beslut och överklagan

Utredningen kan utmynna i flera olika slutsatser, exempelvis att det finns behov av stödinsatser alternativt inget behov av stödinsatser. Nedan är möjliga beslut med vilka utredningen kan avslutas:

- erbjudande om insatser på frivillig grund. Beslut om bistånd, vårdplan och genomförandeplan upprättas
- avsluta utan vidare åtgärder, behov av insatser föreligger inte eller behov av insatser finns men vård enligt LVU föreligger inte
- förslag om socialnämndens arbetsutskott ska besluta att hos förvaltningsrätten ansöka om vård enligt LVU

Det finns möjlighet att följa upp ärenden där utredning visat att barnet har behov av stöd och hjälp men föräldrar och barn avböjer erbjudande om insats. Om förhållandena är sådana att LVU ej är tillämplig kan inga andra åtgärder vidtas än att ärendets utveckling följs upp. Beslut kan fattas att ärendet ska följas upp inom två månader efter avslutad utredning. Uppföljningen är att betrakta som en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL och ska följa samma utredningsförfarande. Denna form av uppföljning görs med grund i socialtjänstens övergripande ansvar och skyldighet

⁸ 25 § Förvaltningslag

att hålla sig underrättad om barn och ungdomars situation. Mer information finns i Socialstyrelsens handbok *Utreda barn och unga* i kapitlet *Om insatser och uppföljning*.

Beslutsmotiveringen ska vara kort, koncis och anpassad efter varje ärende och vad som är relevant. Motiveringen ska inte enbart innehålla hänvisning till lagstiftning eller riktlinjer. Beslutet ska vara en slutsats av motiveringen och ska vara formulerat lättförståeligt, samt innehålla eventuella förbehåll. Insatser ska vara tidsbegränsade, längden på det tidsbegränsade beslutet beror på form av insats samt övriga omständigheter. Insatser som avser vård i familjehem eller i hem för vård eller boende ska alltid övervägas eller omprövas var 6:e månad⁹.

Ett avslagsbeslut kan överklagas. Överklagan ska ha inkommit skriftligen inom tre veckor från den dag då den enskilde tog del av beslutet.

4 Placerade barn och unga

4.1 Vårdplan

När barn och unga behöver vårdas utanför hemmet ska en vårdplan upprättas för den vård som avses. Vårdplanen ska innehålla vårdens syfte, val av vårdform, kontakt mellan barn och föräldrar, villkor för vårdens upphörande, placeringens längd och uppföljning, samt vilka åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för. Den ska upprättas som ett särskilt dokument och undertecknas så att det klart framgår att vårdnadshavare och den unge – förutsatt att hen fyllt 15 år – tagit del av den, förstått innehållet och huruvida de samtycker eller ej. Vårdplanen ska vara undertecknad innan beslut fattas. Om det inte går att få en underskrift ska det motiveras varför ett muntligt samtycke/inte samtycke ska vara gällande.

Vårdplanen ska vara realistisk och följas upp kontinuerligt. Mer information finns i Socialstyrelsens handbok *Placerade barn och unga*.

4.2 Genomförandeplan

Vid öppna insatser, förutom kontaktfamilj och kontaktperson, upprättas genomförandeplanen av utföraren tillsammans med barnet samt barnets vårdnadshavare. Gällande insatser kontaktfamilj och kontaktperson är det socialsekreteraren som upprättar genomförandeplanen.

Vid insatser som innebär att barnet vårdas utanför hemmet kompletteras vårdplanen med en genomförandeplan som upprättas av socialsekreteraren i samråd med barnet, vårdnadshavare och utförare. Av planen ska det framgå hur vården ska genomföras.

Genomförandeplanen ska beskriva målet med insatserna, när och hur dessa ska följas upp, umgänge med föräldrar, vårdnadshavare och andra närstående samt hur detta ska planeras, när och hur den unge ska ha kontakt med socialtjänsten samt den unges och dess vårdnadshavares syn på genomförandet av den planerade vården.

⁹ 6 kap. 8 § SoL

Genomförandeplanen ska regelbundet följas upp, vid placering minst var sjätte månad, och revideras vid behov.

4.3 Placeringsalternativ

4.3.1 Jourhem

Om det inte finns särskilda skäl, får ett barn placeras i ett jourhem i högst två månader efter att utredning avslutats¹⁰. Familjehemmet som agerar som jourhem ska vara utrett och godkänt. Möjligheten att placera barnet hos en anhörig eller annan närstående ska alltid övervägas¹¹.

För stadigvarande vård krävs socialnämndens medgivande för enskilde att i sitt hem ta emot underårig för vård och fostran¹². Detta bör särskilt beaktas i situationer där placeringen inleds i ett akut skede och det blir aktuellt med förlängning av placeringen.

4.3.2 Familjehem

Ett familjehem kan antingen vara ett hem i barnets nätverk, eller ett hem där familjeföräldrarna inte har någon tidigare relation till barnet. Barnets bästa ska alltid beaktas vid överväganden om familjehem. Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn och unga för stadigvarande vård och fostran, vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt¹³.

Beslut om familjehem ska vara tidsbegränsat och övervägas eller omprövas minst var sjätte månad. I beslutet ska namnet på familjehemmet framgå, beslutet fattas som ett beviljande av placering i det specifika föreslagna familjehemmet.

Nämnden ska särskilt överväga en vårdnadsöverflyttning efter att barnet varit placerat i samma familjehem under två år. Frågan ska därefter övervägas varje år.

4.3.3 Privatplacering

Ett barn får inte tas emot för stadigvarande vård och fostran i enskilt hem som inte tillhör någon av vårdnadshavarna, utan socialnämndens medgivande eller beslut om vård. Medgivande eller beslut krävs emellertid inte då det avser placering hos förälder som inte har vårdnad.

En medgivandeutredning ska belysa om miljön är lämplig för barnet, samt om det föreligger goda förhållanden i det nya hemmet och dess omgivning. Socialnämnden i vårdnadshavarens hemkommun är skyldig att utreda frågan om medgivande vid privatplaceringar.

Barn som är privat placerade ska följas upp på liknande sätt som övriga placerade barn så att deras behov av stöd och hjälp blir tillgodosedda.

Det privata hemmet är inte att betrakta som ett familjehem avseende ersättning och liknande.

¹⁰ 6 kap. 6 § SoL

¹¹ 6 kap. 5 § SoL

¹² 6 kap. 6 § SoL

¹³ 3 kap. 2 § SoF

4.3.4 Hem för vård eller boende – HVB

Innan placering på HVB övervägs ska omfattande insatser ha prövats i form av öppna insatser. Innan en placering sker vid institution i utredningssyfte, bör möjligheten till en mer omfattande utredning på hemmaplan ha prövats.

Vid val av institution ska i första hand de institutioner som ingår i rådande ramavtal komma ifråga. Finns särskilda skäl kan andra institutioner bli aktuella. I dessa fall är det viktigt att det upprättas avtal med specificerade uppgifter vad det gäller uppsägning, kostnadshöjningar, vad som gäller vid avvikande vid förändrade förhållanden.

Ett beslut om hem för vård eller boende ska vara tidsbegränsat och övervägas minst var sjätte månad.

4.3.5 Särskilt Ungdomshem – SIS

Särskilt ungdomshem bedrivs av Statens institutionsstyrelse (SiS) och är ett boende för barn och unga som enligt 3 § LVU behöver stå under särskilt noggrann tillsyn. Detta på grund av kriminalitet, missbruk eller annat socialt nedbrytande beteende.

4.3.6 Skyddat boende

Sedan 1 april 2023 är skyddat boende en särskild placeringsform för barn, vilket innebär att barn som placeras på skyddat boende med en vårdnadshavare ska få sina behov utredas och ett beslut om placering. Insatsen ska följas upp på samma sätt som när barn placeras på HVB eller i familjehem. Insatsen ska övervägas var sjätte månad. Placering på skyddat boende förutsätter att vårdnadshavaren är över 18 år och är beviljad skyddat boende.

Den nya lagstiftningen innebär skärpta krav för vad som får bedömas vara ett skyddat boende. Inspektionen för vård och omsorg utfärdar tillstånd till skyddade boenden. Denna placeringsform för barn omfattar *endast* de boenden som uppfyller de krav på skydd för att få benämnas som skyddat boende. Övriga boendeformer som kan beviljas för våldsutsatta som exempelvis lägenhet, plats på vandrarhem, kvinnojour eller liknande, är inte en placeringsform för barn.

I de fall det finns samtycke från båda vårdnadshavare för placering av barnet med ena vårdnadshavaren på skyddat boende, beviljas insatsen med stöd av socialtjänstlagen. I de fall samtycke saknas från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med, ska ansökan hos förvaltningsrätten göras och insatsen beviljas med stöd av lag om placering av barn i skyddat boende¹⁴. Om behov finns, kan nämnden bevilja ett barn omedelbar insats i form av skyddat boende om den vårdnadshavare som barnet placeras med är myndig och samtycker till insatsen.

Inom ramen för samma lag har nämnden möjlighet att besluta om hemlighållande av vistelseort samt begränsning av umgänge för den vårdnadshavare som barnet inte är placerad med. Vårdnadshavaren som barnet är placerad med får ensam bestämma om hälsoundersökning,

¹⁴ Prop. 2023/24:31

insatser enligt SoL med anledning av insatsen skyddat boende och val samt byte av skola eller förskola med anledning av placeringen. Separata rutiner för förfarandet i dessa ärenden återfinns i ledningssystemet.

4.4 Uppföljning – familjehem eller HVB

Vården av underåriga ska övervägas minst en gång var sjätte månad¹⁵. Socialnämnden ska noga följa vården av barnet¹⁶, främst genom:

- regelbundna, personliga besök i det hem där barnet vistas
- enskilda samtal med barnet
- samtal med de eller de som har tagit emot barnet i sitt hem
- samtal med vårdnadshavarna

Uppföljningen ska följa behovsområden enligt BBIC.

Ett övervägande ska tas upp i socialnämndens arbetsutskott inom sex månader från det datum då placeringen verkställdes. En bedömning och ett ställningstagande för eller emot fortsatt vård ska göras. I LVU görs en skillnad utifrån anledningen till placeringen. Om placeringen skett med 2 § som grund (miljö) ska ett övervägande göras, vilket innebär att ett formellt beslut inte tas. Detta kan då inte överklagas. Har placeringen skett med 3 § (beteende) som grund ska en prövning göras, vilket innebär att ett formellt beslut fattas. Detta kan överklagas. Vad gäller beräkningen av tiden mellan två omprövningar, där ett beslut har överklagats till rätten, räknas sex månader från det att dom avkunnats i målet.

Vid vård enligt socialtjänstlagen, 2 § LVU och vid begränsningar av umgänge enligt 14 § LVU är huvudregeln att besluten ska övervägas. Övervägande av vård ska ske var 6:e månad och övervägande av umgänge, hemlighållande av vistelseort och flyttningsförbud övervägs var 3:e månad.

Omprövning skall dock göras om vårdnadshavaren eller barnet, om hen är över 15 år begär det. Det finns inga formkrav på hur en sådan begäran skall vara utformad. I tveksamma fall bör det utformas som en omprövning. Då handläggaren eller socialnämndens arbetsutskott anser det befogat kan också de ta initiativ till omprövning. Vid vård enligt LVU 3 § ska omprövning alltid göras.

4.4.1 Övervägning kontra omprövning

Syftet med ett *övervägande* är att ta ställning till om vården av barnet fortfarande behövs. För att kunna ta ställning till det krävs en redogörelse av hur vården har bedrivits och hur barnet och föräldrarnas förhållanden utvecklar sig. Denna redogörelse ska tas upp i socialnämndens arbetsutskott i form av ett övervägande. Avsikten är att utskottet ska överväga om vården fortfarande behövs samt att redogörelsen ska läggas till handlingarna. Detta är inget formellt beslut och kan därmed inte överklagas. Finner socialnämndens

¹⁵ 6 kap. 8 § SoL, respektive 13 § LVU

¹⁶ 5 kap. 1b§ SoF

arbetsutskott vid sitt övervägande att frågan bör prövas ska utskottet återremittera ärende för komplettering av beslutsunderlaget. Detta innebär att ärendet ska återkomma till utskottet i form av en omprövning.

När det handlar om en *prövning om fortsatt vård* skall förvaltningslagens bestämmelser om parts rätt till insyn, kommunikation, parts rätt att meddela sig muntligt samt att närvara under sammanträdet med mera iakttas. Vid en prövning om fortsatt vård fattas ett formellt beslut av socialnämndens arbetsutskott, vilket innebär att det är överklagningsbart.

5 Öppna insatser

Socialnämnden ansvarar för att det finns tillgång till öppna insatser för att möta barn, unga och vårdnadshavares olika behov¹⁷. För barn som är över 15 år kan beslut om öppna insatser fattas utan vårdnadshavares samtycke, förutsatt att det bedöms lämpligt samt att barnet begär eller samtycker till det. Exempel på öppna insatser är föräldrastöd, personligt stöd till barn och unga samt gruppverksamhet. Även kontaktfamilj och kontaktperson är öppna insatser. I samtliga insatser ska vårdplan och genomförandeplan upprättas.

5.1 Kontaktperson och kontaktfamilj

Syftet med insatsen kontaktperson är att få en god förebild, en trygg vuxen och bryta isolering, alternativt att hjälpa och stödja barnet till ett bra umgänge med sina föräldrar.

Syftet med kontaktfamilj är oftast att avlasta föräldrar samt utöka barnets eller ungdomens nätverk och ge stöd och stimulans.

Anhöriga till barnet bör inte tillsättas som kontaktfamilj/kontaktperson då de redan ingår i barnets naturliga nätverk. Det bör inte ställas krav på någon särskild yrkeskompetens. Uppdraget ska ha ett tydligt mål vilket ska följas upp regelbundet genom träffar med den enskilde och kontaktpersonen/-familjen. Syftet är att insatsen i regel inte ska behövas under längre tid, utan att insatsen ska bidra till att den unge själv får ett tryggt nätverk.

Särskilt kvalificerad kontaktperson

För unga under 21 år kan en särskilt kvalificerad kontaktperson utses om det finns ett behov av stöd och vägledning där särskild kompetens krävs¹⁸, kontaktpersonen bör ha relevant utbildning och/eller erfarenhet av psykosocialt arbete med ungdomar. Syftet med insatsen är att motverka risken för missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller annat socialt nedbrytande beteende samt stärka barnets eller ungdomens resurser och nätverk.

¹⁷ 3 kap. 6 a § SoL

¹⁸ 3 kap. 6 b § 2 st SoL samt 22 § LVU

Kontaktpersonen bör följa utvecklingen hos den unge, motivera denne till skolarbete, arbete och lämpliga fritidsaktiviteter. Uppdraget innebär även nära kontakter med vårdnadshavare och övrigt nätverk, och kommer innefatta viss kontroll och uppföljning.

För barn under 15 år får kontaktperson och särskilt kvalificerad kontaktperson endast utses om barnets vårdnadshavare begär eller samtycker till det.

Målgruppen är barn som har ett litet nätverk, bristande vuxna förebilder samt en icke-fungerande skolgång/sysselsättning/fritid i kombination med social isolering, missbruk, kriminalitet eller annat socialt nedbrytande beteende samt om barnet har psykisk- och/eller neuropsykiatrisk problematik.

Det är enligt 22 § LVU möjligt att oberoende av den unges samtycke utse en särskilt kvalificerad kontaktperson för ungdomar med allvarliga beteendeproblem. Som särskilt kvalificerad kontaktperson enligt 22 § LVU bör enbart erfarna och professionella uppdragstagare anlitas.

6 Hedersrelaterat hot och våld

De rutiner som gäller i normala fall kan i vissa fall skada barn som är utsatta för hedersrelaterat hot och våld. Exempelvis kan det vara särskilt känsligt hur och när kontakt tas med föräldrarna. Vidare kunskapsstöd för yrkesverksamma inom socialtjänsten finns bland annat på Kunskapsguiden, samt på Hedersförtryck.se. I kommunens ledningssystem återfinns rutiner och checklistor som stöd för handläggare vid handläggning av dessa ärenden.

7 Handläggning utifrån lagen om vård av unga (LVU)

I situationer där det bedöms finnas en påtaglig risk för barnets hälsa och utveckling, samt saknas möjlighet att bedriva vården med stöd av tillförlitligt samtycke från barn och/eller vårdnadshavare kan socialnämnden vidta beslut och ansöka om vård för barn enligt LVU. Förutsättningarna för denna form av beslut regleras i lagen, där barn och unga kan beredas vård med stöd av 2 § LVU och/eller 3 § LVU. Lagen ger också möjlighet till att omedelbart fatta vissa beslut, så som omedelbart omhändertagande och tillfälligt reseförbud i väntan på rättsens beslut om vård.

Ytterligare metodstöd återfinns i Socialstyrelsens handbok *LVU*.

7.1 Omedelbart omhändertagande

I situationer där det bedöms sannolikt att barnet eller den unge under 20 år behöver beredas vård med stöd av LVU och då beslutet från rätten inte kan avvaktas kan socialnämnden fatta beslut om omedelbart omhändertagande¹⁹. Beslutet gäller omedelbart och kan inte överklagas.

¹⁹ 6 § LVU

Nämnden ska skriftligen underrätta rätten om beslutet inom en vecka från den dag då beslutet fattades, därefter ska rätten meddela om beslutet fastställs eller inte.

Det omedelbara omhändertagandet upphör att gälla om ansökan om vård eller fortsatt omhändertagande inte gjorts inom angiven tid, samt när rätten avgör frågan om vård eller fortsatt omhändertagande.

7.2 Ansökan om vård

Beslut om vård enligt LVU meddelas av rätten efter en ansökan om vård enligt 4 § LVU från socialnämnden. Socialnämndens underlag för ansökan inhämtas via en utredning enligt 11 kap 1 § SoL. Innehållet i ansökan regleras i 4 § LVU. Om vården inte har påbörjats inom fyra veckor från det att beslutet vann laga kraft upphör rättens beslut att gälla. Vården ska alltid påbörjas utanför det egna hemmet, men nämnden får medge att barnet får vistas i det egna hemmet om det antas bäst främja vården.

7.3 Utreseförbud

Nämnden kan fatta beslut om tillfälligt reseförbud, eller ansöka om reseförbud hos rätten med stöd av LVU. Detta kan ske när det finns misstanke om att en person under 18 år riskerar att föras utomlands eller lämna Sverige i syfte att ingå äktenskap eller äktenskapsliknande förbindelse, eller könsstympas²⁰. Tillfälligt reseförbud fattas av socialnämnden i de fall när rättens beslut om utreseförbud inte kan avvaktas, med hänsyn till risken för barnet.

7.4 Uppföljning, övervägande och omprövning vid placering

I de fall barnet beretts vård med stöd av 2 § LVU ska socialnämnden minst var sjätte månad överväga om vård enligt lagen fortfarande behövs och hur den ska utformas. I de fall vård beretts med stöd av 3 § LVU ska socialnämnden inom sex månader från dagen för verkställighet av beslut pröva om vården med stöd av lagen ska upphöra. Denna fråga ska därefter prövas fortlöpande inom sex månader från senaste prövning²¹.

Vård enligt 2 § LVU får inte upphöra förrän det kan bedömas att omständigheterna har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt²². När tvångsvården upphör är nämnden skyldig att följa upp barnets situation.

7.5 Flyttningsförbud

I fall där det bedöms skadligt för barnet att flytta från ett familjehem kan nämnden ansöka om flyttningsförbud. Exempel på situationer där flyttningsförbud kan vara aktuellt är:

- i avvaktan på att en ansökan om att barnet ska placeras enligt LVU prövas
- i avvaktan på att fråga om vårdnadsöverflyttning prövas

²⁰ 31 a § LVU

²¹ 13 § LVU

²² 21 § LVU

Innan vård i familjehem upphör måste nämnden överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud. Förbudet ska därefter övervägas minst var tredje månad. Vidare metodstöd återfinns i Socialstyrelsens handbok *Placerade barn och unga – handbok för socialtjänsten*.

8 Vårdnadsöverflyttning

När ett barn varit placerad i samma familjehem i två år ska nämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om vårdnadsöverflyttning enligt 6 kap. § 8 FB. Därefter ska frågan övervägas årligen. Vad som ska beaktas vid dessa överväganden regleras i 6 kap. 8 § SoL samt 13 § LVU. Ställningstagandet ska dokumenteras. Vårdnadsöverflyttning kan ske mot vårdnadshavarens vilja. Detta är då en process som förs i allmän domstol med vårdnadshavaren som motpart, varför det är av största vikt att socialtjänsten kan visa att möjligheter att skapa förutsättningar för barnet att återförenas med sina biologiska föräldrar är uttömda. Vid en överflyttning av vårdnaden är det viktigt att alla är informerade om konsekvenserna, i synnerhet familjehemmet vars ansvar förändras.

I bedömningen bör följande punkter särskilt beaktas:

- bestämmelser/kriterier enligt gällande lagstiftning
- barnets ålder vid placeringen, samt vid överflyttningen
- placeringstidens längd
- barnets relation till de biologiska föräldrarna, samt till familjehemsföräldrarna
- relationen mellan familjehem och biologiska föräldrar
- barnets egen inställning
- barnets möjlighet till fortsatt umgänge med ursprungsfamiljen
- socialtjänstens fortsatta ansvar – ekonomi, behov av stöd, m.m.

Vad innebär en vårdnadsöverflyttning

- beslut enligt LVU och SoL upphävs
- ersättning till vårdnadshavare utgår enligt 6 kap. 11 § SoL
- föräldrarnas underhållsskyldighet kvarstår
- vårdnadshavare har rätt till dubbla underhållsstöd enligt 3 § 2 st. samt 8 § 4 st. lag om underhållsstöd
- barnet har rätt till underhållsstöd och alla andra förmåner som kan falla ut om föräldrar avlider
- vårdnadshavare har rätt till barnbidrag och föräldrapenning enligt 4 kap. 2 § AFL
- vårdnadshavare har rätt till vårdbidrag
- föräldrar har rätt till umgänge
- bistånd som barnet behöver måste sökas i vårdnadshavarens kommun
- vårdnadshavarens försäkringar omfattar i normalfallet även barnet

- barnet har kvar arvsrätten efter sina föräldrar. Om barnet ska ärva vårdnadshavaren krävs testamente

9 Unga lagöverträdare

Nämnden ansvarar för att identifiera barn och unga som riskerar att utvecklas på ett ogynnsamt sätt med anledning av brottslig verksamhet, samt tillgodose deras behov av stöd och skydd. Barn och unga som begår brott ska i första hand få insatser från socialtjänsten och så långt det är möjligt hållas utanför kriminalvården och frihetsberövande insatser. Ytterligare vägledning, se Socialstyrelsens handbok *Barn och unga som begår brott*.

Särskilda bestämmelser om hur polis, åklagare och domstol ska handlägga mål och ärenden där den misstänkte inte ännu fyllt 21 år återfinns i lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL). I övriga fall är rättegångsbalken gällande.

9.1 Yttrande till åklagarmyndighet

Beslut i åtalsfråga måste föregås av ett yttrande från socialnämnd då barn under 18 år misstänks för att ha begått ett brott²³. Åklagarmyndigheten kan underlåta att begära yttrande om brottet är ringa, det är uppenbart att åtalsunderlåtelse kan ges eller att det annars är obehövligt.

Socialnämnden ska även utan samband med yttrande lämna åklagaren de upplysningar som denne begär i fråga om den unge.

Ett yttrande från socialnämnden ska innehålla uppgifter om tidigare åtgärder, pågående åtgärder och planerade åtgärder i form av en plan, personlig utveckling och levnadsomständigheter ska ingå i yttrandet.

I begäran framkommer vad åklagaren önskar svar på, vilket oftast inkluderar huruvida ungdomstjänst anses aktuellt eller inte. Begäran om yttrande innefattar alltid en uppgift om när yttrandet ska vara åklagaren tillhanda. När begäran om yttrande inkommer ska utredning enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen inledas. Anledningen är att begäran föregås av misstanke om brott av underårig och denna kännedom innebär att den unges behov av stöd och hjälp måste bedömas. En begäran om yttrande ska därmed behandlas som en anmälan.

Ett yttrande ska kommuniceras med den som yttrandet rör enligt 17 § förvaltningslagen. Kommunikeringen ska ske innan yttrandet lämnas till åklagaren, för att den enskilde ska ha möjlighet att yttra sig över uppgifterna.

²³ 11 § LUL

10 Överflyttning av ärende till annan kommun

Huvudprincipen är att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda i vistelsekommunen²⁴. Det kan dock i enskilda fall vara lämpligt att ärenden flyttas till en annan kommun. En förutsättning för att ett ärende ska kunna överflyttas är att den som berörs av ärendet har *starkast anknytning* till den kommunen. Vid bedömning ska hänsyn tas till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet samt omständigheter i övrigt. Den enskildes vilja ska tillmätas mycket stor betydelse vid den eventuella rättsliga prövningen av ett ärende om överflyttning. Att flytta över ett ärende mot den enskildes vilja bör i normalfallet inte förekomma. I ärenden som berör barn ska alltid barnperspektivet beaktas. Överflyttning sker enligt 16 kap. 1 § SoL.

Exempel på när en överflyttning kan bli aktuell:

- vårdnadshavaren till ett barn placerat i familjehem eller HVB har flyttat från placeringskommunen, om syftet är att barnet ska återvända hem
- när yngre barn placeras långsiktigt i familjehem i en annan kommun
- när familjehemsplacerade barn är på väg ut i eget boende, i samma kommun som familjehemmet finns
- en placerad persons anknytning till placeringskommunen har tunnats ut eller upphört
- ärenden där en kommun enligt 11 kap. 4 § SoL slutför en utredning och fattar beslut fast barnet har flyttat från kommunen. Om vistelsen i den nya kommunen kan antas bli varaktig kan det vara motiverat att flytta över ärendet.

I de fall kommuner inte kan komma överens finns en möjlighet för den socialnämnd som yrkar på att flytta över ärendet att få frågan prövad av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), genom att lämna ansökan vidare till myndigheten. IVO:s beslut kan överklagas hos förvaltningsrätten.

Begäran om överflyttning av ärende fattas enligt nämndens delegationsordning av enhetschef, beslut om att ta emot ärende från annan kommun fattas av socialnämndens arbetsutskott.

²⁴ 2 kap. 2 § SoL

Anmälda ärenden

Socialnämnden, Socialnämndens sammanträde

2024-04-09

Dokumentid	Diariernr	Datum	Beskrivning	Handläggare
3262	202400042	2024-02-29	Verksamhetsberättelse Ungdomsmottagning Mittenälvsborg 2023	Markus Larsson
3297	202300146	2024-03-08	KS § 29/ 2024-03-07 Samverkansavtal för familjecentral i Västra Götaland	Christel Andersson
3342	202400056	2024-03-20	Samfond 2 ÅR 2023	Malin Rickardsson

Anmälda delegationsbeslut

Socialnämnden, Socialnämndens sammanträde

2024-04-09

Delegationsordning

Dokumentid Diariernr

Datum

Beskrivning

Handläggare